

Tuarascáil Bhliantúil & Ráitis Airgeadais 2016

Here to build business.

Strategic Banking
Corporation of Ireland

Maidir le CBSÉ

Is í Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (CBSÉ) institiúid airgeadais spreagtha náisiúnta na hÉireann. Murab ionann le cuid mhaith tíortha eile san Eoraip, ní raibh banc spreagtha ná institiúid creidmheasa Stáit ag Éirinn chun maoiniú a choinneáil le haghaidh gnóthaí ar feadh na géarchéime airgeadais. Ionchorpraíodh Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (CBSÉ) i mí Mheán Fómhair 2014 lena chinntiú go mbeadh fáil ag gnóthaí na hÉireann, amach anseo, ar mhaoiniú fadtéarmach, cobhsaí, ar chostas íseal.

Baineann CBSÉ leas as foinsí maoinithe náisiúnta agus idirnáisiúnta ar mhaithe le maoiniú ar chostas íseal a sholáthar d'iasachtóirí ar aghaidh ar gá dóibh an ráta tairbhiúil a chur ar aghaidh chuig iasachtaithe ghnóthais bheaga agus mheánmhéide (GBM) in Éirinn.

Ár bhFís

A bheith mar institiúid airgeadais spreagtha láidir a thugann tacaíocht airgeadais éifeachtach do GBManna na hÉireann agus a chuireann forbairt gheilleagrach an Stáit chun cinn.

Ár Misean

Tacaíochtaí éifeachtacha airgeadais a chur ar fáil do GBManna na hÉireann agus de réir a chéile d'earnálacha eile a thugann aghaidh ar theipeanna i margadh creidmheasa na hÉireann, agus iomaíochas agus nuálaíocht a spreagadh ag an am céanna agus a chinntiú go mbaintear úsáid éifeachtúil as acmhainní AE atá ar fáil.

An Clár Ábhar

- 2** **Príomh-Bhuaicphointí Gnó**
- 4** **Ráiteas an Chathaoirligh**
- 6** **Athbhreithniú Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin an Ghrúpa**
- 8** **Straitéis**
- 11** **Athbhreithniú Gnó**
- 11** Foinsí Maoinithe
- 13** Táirgí CBSÉ
- 14** Iasachtú
- 14.** Comhroinnt Riosca
- 16** Margaíocht agus Cur Chun Cinn
- 16** Rannpháirtíocht Páirtithe Leasmhara agus Piaraf
- 16** Forbhreathnú ar an Margadh
- 18** **Rialachas**
- 18** Stiúrthóirí
- 20** An Bord agus Coistí an Bhoird
- 22** Coistí
- 23** Bainistíocht Riosca
- 24** **Tuairisc ar Éifeachtúlacht Fuinnimh**
- 25** **Ráitis Airgeadais**

Príomh-Bhuaicphointí Gnó

Amhail deireadh mhí na Nollag 2016

Tharraing
12,593_{GBM}
iasachtaí CBSÉ anuas ar fud
na hÉireann

67,150_{post}
i GBManna na hÉireann a fhaigheann
tacaíocht ó iasachtaí CBSÉ

1.15 pointe
céatadáin
An lascaine ar an meán ar iasachtaí
CBSÉ i gcoinne rátaí an mhargaidh
ar iasachtaí <€250,000

€43,200
Méid na hiasachta ar an meán
(cumhdaíonn na figiúirí go léir an tréimhse
go mí na Nollag 2016)

An leas a bhaineann GBManna as iasachtaí CBSÉ

84%
d'iasachtaí á n-úsáid le hinfheistiú
ar mhaithe leis an ngnó a fhás

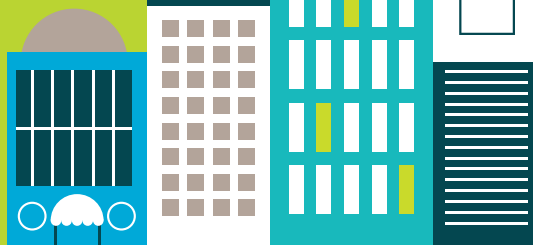
5%
in úsáid chun iasachtaí atá dlite
do bhainc atá ag imeacht
as margadh na hÉireann a
athmhaoiniú

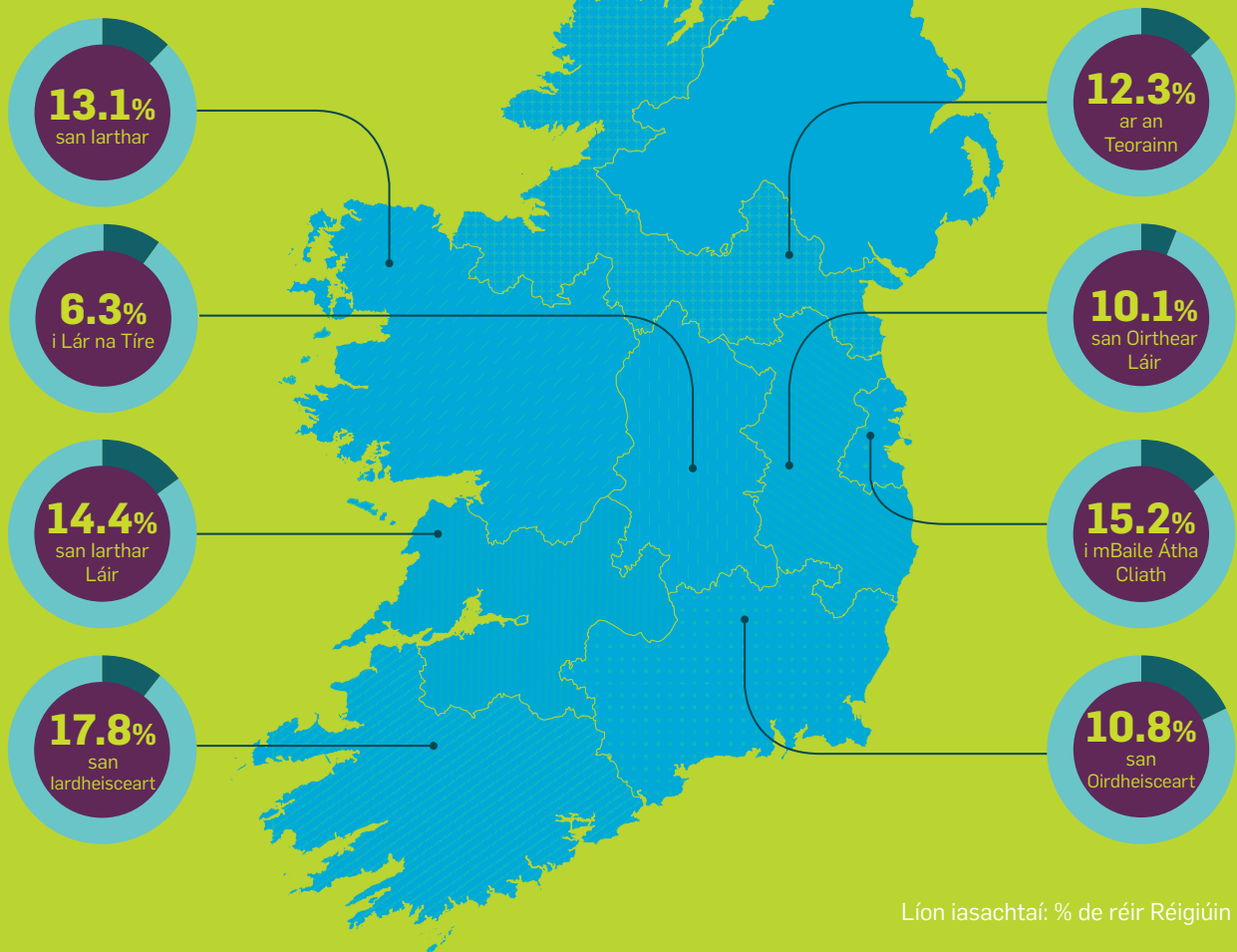
11%
in úsáid le haghaidh caipiteal oibre

€544_m

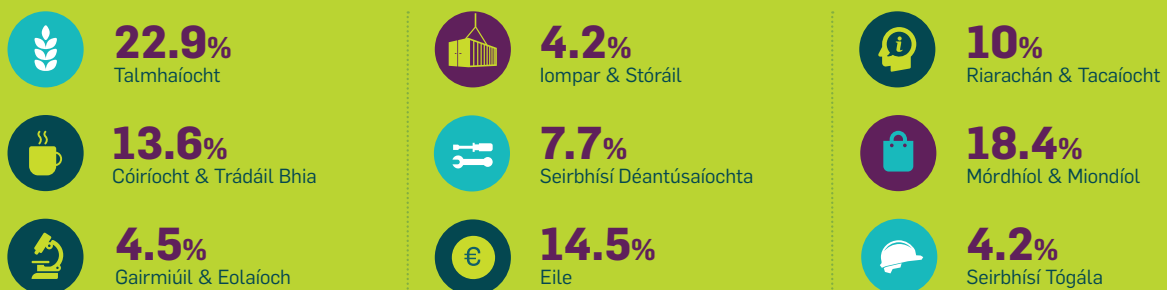
in iasachtaí tarraingthe
ag GBManna na
hÉireann

Leathadh Geografach

mhaoiniú CBSÉ ag dul chun tairbhe raon leathan earnálacha (% d'iasachtaí de réir a luacha)

Ráiteas an Chathaoirligh

Lean CBSÉ ag déanamh dul chun cinn maith in 2016, ag leathnú ár mboinn maoinithe, ag cur trí chomhpháirtí nua iasachtaithe ar aghaidh leis agus ag leathnú raon ár gcuid gníomhaíochtaí go mór. D'fhógair CBSÉ an chéad táirge comhroinnte riosca in 2016, agus ghlac sí freagracht freisin as feidhmiú na Scéime Ráthaíochta Creidmheasa á soláthar ag an Aire Post, Fiontar agus Nuálaíochta.

Is é príomhspríoc straitéiseach CBSÉ ionstraimí airgeadais a chur ar fáil don mhargadh GBM in Éirinn, go díreach nó mar sholáthraí seirbhíse, d'fhoillí ngleic le teipeanna margaidh ó thaobh creidmheas a sholáthar do GBManna. Tá ról riachtanach againn ó thaobh margadh éifeachtach agus inbhuanaithe a athchóiriú le haghaidh maoiniú GBM in Éirinn agus ról níos leithne go fadtéarmach mar idirghabhálaí le haghaidh tacaíochtaí maoinithe an Stáit agus na hEorpa. Táimid ag glacadh cur chuige céimithe maidir le dhul isteach sa mhargadh d'fhoillí an spríoc straitéiseach sin a bhaint amach agus cuirfimid iasachtaí breise fadtéarmacha, ar chostas íseal ar fáil do GBManna trí na príomhinstitiúidí baincéireachta. Cuirfear creidmheas breise ar fáil do GBManna chomh maith, trí raon soláthraithe airgeadais neamhbhainc thar raon leathan táirgí agus gníomhaíochtaí comhroinnte riosca.

Amhail deireadh 2016 bhí €1.2 billiún de mhaoiniú ar chostas íseal slánaithe ag CBSÉ ó fhoinsí Eorpacha agus intíre. Leanfaidh CBSÉ ag lorg maoiniú eile Eorpach d'fhoillí bearta nua creidmheasa a thabhairt isteach amach anseo agus d'fhoillí idirghabhálaí lárnach a fhorbairt le haghaidh tacaíochtaí Eorpacha do mhargadh na hÉireann.

Cuireadh socruithe maoinithe ar chostas íseal ar fáil do thrí iasachtóir nua ar aghaidh in 2016 agus díródh ar airgead nideoige ar leith. D'fhág sé sin go raibh ocht n-iasachtóir ar aghaidh ar an iomlán ann – trí bhanc agus cúig institiúid neamhbhainc. Ag deireadh 2016 bhí iomlán na hiasachta ar aghaidh ag €906 milliún agus €544 milliún tarraingthe anuas ag GBManna. Trínár rannpháirtíocht, bhí roinnt de chomhpháirtithe iasachta ar aghaidh CBSÉ in ann dul isteach i gcodanna nua den mhargadh, ag soláthar táirgí airgeadais nó léasaithe nár sholáthair siad roimhe seo, rud a thug acmhainn iasachtaithe breise, rogha níos leithne agus rátaí úis níos ísle do GBManna ar fud na tíre.

Tugann comhroinnt riosca deis do CBSÉ díriú ar chodanna sonracha nua den mhargadh GBM a bhféadfadh deacracht a bheith acu murach sin airgead a rochtain. In 2016 d'fhorbraíomar an Scéim Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta. I gclár comhthreomhar, ceapadh CBSÉ mar oibreoir agus mar bhainisteoir ar an Scéim Rátháíochta Creidmheasa.

Ag féachaint chun cinn go dtí 2017, leanfaidh CBSÉ ag cur iasachtóirí nua ar aghaidh leis, agus trína samhail, leanfaidh sí ag cur maoiniú ar chostas íseal a gheobhaidh sí óna comhpháirtithe chuig GBManna in Éirinn. Féachfaimid freisin le táirgí nuálacha comhroinnte riosca a fhorbairt chun dul i ngleic le teipeanna sa mhargadh. D'fhoillí tacú lena gníomhaíochtaí reatha, agus d'fhoillí táirgí nua a fhorbairt agus a sheachadadh, chruinnigh CBSÉ €25 milliún breise de chaipiteal i mí Feabhra 2017, trí scaireanna a eisiúint arna suibscríobh ag an Aire Airgeadais. Tabharfaidh an t-instealladh cothromais sin deis do CBSÉ leanúint ag fás agus a straitéis a fhorbairt ar bhealach stuama.

Mar fhocal scoir, ba mhaith liom buíochas a ghabháil le mo chomhstiúrthóirí go léir as a gcuid oibre le bliain anuas. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin leis an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin, Nick Ashmore agus le foireann CBSÉ as a dtiomantas agus as an méid a d'éirigh leo a bhaint amach. Rinneamar dul chun cinn maith in 2016 agus ag féachaint chun cinn dúinn, tá sé mar sprioc againn leanúint ag tógáil ar an obair sin in iarracht tacaíocht éifeachtach airgeadais a sholáthar a fhreastalóidh ar riachtanais athraithe GBManna na hÉireann.

Conor O'Kelly
An Cathaoirleach

Athbhreithniú an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin

I rith 2016, lean CBSÉ ag díriú ar thacaíocht a thabhairt d'fhás agus do leathnú GBManna trí mhaoiniú méadaithe de raon níos éagsúla iasachtóirí ar aghaidh CBSÉ agus raon táirgí níos mó.

Leathnaíomar ár mbonn maoinithe ag cur €450 milliún de mhaoiniú nua leis trí Chomhairle Bhanc Forbartha na hEorpa agus Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN). Úsáidfear an t-airgead sin chun iasachtú nua breise a mhaoiniú trí chomhpháirtithe iasachtóirí ar aghaidh reatha agus nua.

Toisc gur cuireadh trí iasachtóir nua ar aghaidh leis in 2016, First Citizen Agri Finance, Bibby Financial Services Ireland agus Fexco Asset Finance, tá comhpháirtíocht anois idir CBSÉ agus ocht n-iasachtóir ar aghaidh, agus an maoiniú iomlán tiomanta ag €906 milliún ag deireadh 2016. Tá €655 milliún de mhaoiniú tarraingthe anuas ag ár gcomhpháirtithe iasachtóra ar aghaidh go dtí seo agus €544 milliún de na cistí sin curtha ag obair thar 12,593 iasacht le GBManna, ag tacú le 67,150 post. Sin dul chun cinn suntasach ó dheireadh 2015 nuair a bhí €172 milliún d'iasachtaí a raibh tacaíocht acu ó CBSÉ curtha ag obair thar 4,619 GBM, ag tacú le 17,000 post.

Is é meánmhéid na n-iasachtaí a bhfuil tacaíocht acu ó CBSÉ ná €43,000, agus iasachtaí aonair idir €1,500 agus €5 mhilliún ó thaobh méide de. Úsáideadh 84% d'iasachtaí a raibh tacaíocht acu ó CBSÉ le hinfheistiú i ngnó, agus úsáideadh 11% acu le haghaidh caipiteal oibre agus úsáideadh 5% acu chun saoráidí ó bhainc atá ag imeacht as margadh na hÉireann a athmhaoiniú.

D'éirigh linn punann iasachtóirí ar aghaidh a bhaint amach a bhfuil cothromaíocht mhaith eatarthu ó thaobh na háite ina bhfuil ár n-iasachtaí lonnaithe agus, freisin i dtéarmaí na n-earnálacha ina bhfeidhmíonn siad. I mbeagán focal, táimid ag tacú le hiasachtaí a thabhairt do GBManna i ngach cuid d'Éirinn agus i raon earnálacha – talmhaíocht, mórdhíol/miondhíol, cóiríocht agus bia, riarachán agus tacaíocht, déantúsaíocht, iompar, tógáil agus tuilleadh. Trí na comhpháirtithe sin, bhí CBSÉ in ann tacú le soláthar iasachtaí téarma, léasú sócmhainní, léasú talmhaíochta, fruilchonarthaí le haghaidh feithiclí agus maoiniú sonrasc – agus iad go léir ag rátaí níos ísle nó ar théarmaí níos solúbtha ná mar a bhí ar fáil sa mhargadh roimhe seo.

Ba chloch mhíle mhór a bhí sa bhliain anuraidh do CBSÉ tráth ar fógraíodh ár gcéad táirge comhroinnte rioscaí, an Scéim Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta, agus seoladh í i mí Eanáir 2017. Tá sé mar aidhm ag an scéim €150 milliún tacú le feirmeoirí a bhfuil brú airgeadais orthu ar bhonn gearrthéarmach i ngeall ar luaineacht praghsanna agus ioncaim. Tabharfar deis d'fheirmeoirí suas le €150,000 a fháil ar iasacht ar ráta speisialta 2.95% thar thréimhsí suas go dtí sé bliana chun dul i ngleic leis na droch-dhálaí margaidh a bhí le sárú acu le déanaí. Tá na hiasachtaí sin ar fáil trí Bhainc-Aontas Éireann, Banc na hÉireann agus Banc Uladh. Beidh rath na scéime sin rithabhachtach chun deis a thabhairt do CBSÉ bealaí nua a fhorbairt do GBManna chun rochtain níos éasca a fháil ar airgead.

I dtionscnamh gaolmhar, ceapadh CBSÉ mar oibreoir agus bainisteoir na Scéime Ráthaíochta Creidmheasa á soláthar ag an Aire Post, Fiontar agus Nuálaíochta i mí Dheireadh Fómhair 2016. Mar oibreoidh agus bhainisteoir na Scéime, is í CBSÉ an príomh-idirghabhálaí le haghaidh táirgí ráthaíochta sa Stát. Cuirfidh an tionscnamh sin, mar aon leis an Scéim Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta ar chumas CBSÉ foinse lárnach saineolais a chur ar fáil sa réimse seo. Táthar ag súil go gcuirfear leagan níos nuai den Scéim (Scéim Ráthaíochta Creidmheasa 2017) i bhfeidhm sna míonna seo amach romhainn.

Ar cheann de na dúshláin a bhí le sárú againn bhí feachtas a ghiniúint i measc GBManna maidir leis na buntáistí a d'fhéadfadh maoiniú le tacaíocht ó CBSÉ a chruthú dóibh. Bhí CBSÉ ag gabháil i gcónaí do dhlúth-fheachtas margaíochta agus feachtas GBM in 2016 bunaithe ar fheachtas meán ar an raidió, sna meáin shóisialta, agus ar chainéil digiteacha. D'fhreastail foireann CBSÉ ar bhreis is 40 imeacht GBM i rith 2016 lena n-áirítear líonrú áitiúil agus imeachtaí forbartha brandaí i ngach réigiún in Éirinn. Léiríonn suirbhéanna gur éirigh lenár gcuid iarrachtaí chun feachtas brandaí a fhás ach tá fonn orainn leanúint ag forbairt na feachtas sin i measc GBManna maidir le ról CBSÉ agus cad is féidir léi a thairiscint.

Rinne CBSÉ caillteanas oibriúcháin de €1.647 milliún in 2016 i ngeall ar an moill ioncam a ghiniúint nuair a tháinig ár bpáirtithe iasachtaithe ar aghaidh ar bord linn agus nuair a tosaíodh ag tarraingt anuas cistí. Ar bhonn níos fadtéarmaí, is é ár sprioc airgeadais ár gcostais a chlúdach agus ansin rátaí iasachta laghdaithe do GBManna a dhéanamh dár mbuntáiste airgeadais seachas brabúis a charnadh. Thug an tAire Airgeadais luach €10 milliún de chaipiteal do CBSÉ nuair a ionchorpraíodh í. Chun freastal ar riachtanas caipitil breise CBSÉ a bhfuil ionchas leis chun tacú le roinnt tionscadail eile atá á bhforbairt faoi láthair, shuibscríobh an tAire chun luach €25 milliún de scaireanna breise a fháil i mí Feabhra 2017.

In 2017, leanfaidh CBSÉ ag leathnú a cuid tairiscintí agus tá réimse gníomhach iasachtóirí ar aghaidh féideartha ag céimeanna éagsúla forbartha againn. Mar a luaigh an Cathaoirleach ina ráiteas, féachfaidh CBSÉ le tacaíochtaí agus maoiniú Eorpach eile a aimsiú de réir mar is gá. Leanfaimid freisin i mbliana ag tógáil ar ár mbonneagar comhroinnte riosca.

Rud a bhí lárnach dár ndul chun cinn go dtí seo ná an obair chrua a rinne foireann CBSÉ agus an tacaíocht a fuairamar ó GBCN. Ní éireodh le CBSÉ an dul chun cinn a rinne sí anuraidh a bhaint amach murach taithí agus obair chrua na foirne. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil lenár gCathaoirleach agus leis an mBord as a dtacaíocht agus a dtiomantas agus táimid ag tnúth le bheith ag obair leo chun tógáil ar an dul chun cinn mór a baineadh amach go dtí seo in 2017.

Nick Ashmore

An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

Straitéis

Tá straitéis CBSÉ bunaithe ar a misean **“tacaíochtaí éifeachtacha airgeadais a chur ar fáil do GBManna na hÉireann agus de réir a chéile d’earnálacha eile a thugann aghaidh ar theipeanna i margadh creidmheasa na hÉireann, agus iomaíochas agus nuálaíocht a spreagadh ag an am céanna agus a chinntiú go mbaintear úsáid éifeachtúil as acmhainní AE atá ar fáil”**.

Is é príomhspríoc straitéis CBSÉ ionstraimí airgeadais a chur ar fáil don mhargadh GBM in Éirinn, go díreach nó mar sholáthraí seirbhíse, d’fhonn dul i ngleic le teipeanna margaidh ó thaobh creidmheas a sholáthar do GBManna. D’fhonn an sprioc sin a bhaint amach tá CBSÉ chun dul isteach sa mhargadh ar bhonn céimithe.

D’fhonn an misean sin a bhaint amach, tá fíis leagtha síos ag CBSÉ **“a bheith mar institiúid airgeadais spreagtha láidir a thugann tacaíocht éifeachtach airgeadais do GBManna na hÉireann agus a chuireann forbairt gheilleagrach an Stáit chun cinn.”** Tá ról riachtanach ag CBSÉ ó thaobh margadh éifeachtach agus inbhuanaithe a athchóiriú le haghaidh maoiniú GBM in Éirinn agus tá ról níos leithne aici ar bhonn níos fadtéarmaí mar idirghabhálaí le haghaidh tacaíochtaí maoinithe an Stáit agus na hEorpa.

Fís: A bheith mar institiúid airgeadais spreagtha láidir a thugann tacaíocht airgeadais éifeachtach do GBManna na hÉireann agus a chuireann forbairt gheilleagrach an Stáit chun cinn.

An cumas maoinithe a fhás

Meascán maith d’iasachtóirí ar aghaidh ar ardchaighdeán

Plean maith d’iasachtóirí ar aghaidh nua

Ag tacú le cineálacha éagsúla maoinithe

Feasacht phoiblí láidir

Úsáid éifeachtach as tacaíochtaí an Aontais Eorpaigh

Feidhm comhroinnte riosca ag teacht chun cinn

Bainistíocht Riosca Láidir

I rith 2016 rinne CBSÉ dul chun cinn ar a cur chuige maidir le dul isteach sa mhargadh ar bhonn céimithe, ag tógáil ar chéim 1 agus ag déanamh dul chun cinn ansin le céimeanna 2 agus 3 mar seo a leanas:

- **Céim 1:** lasachtaí fadtéarmacha breise ar chostas íseal a sheachadadh do GBManna trí na príomhinstitiúidí baincéireachta, Baint-Aontas Éireann, Banc na hÉireann agus Banc Uladh.
- **Céim 2:** Creidmheas breise a sholáthar do GBManna trí raon soláthraithe airgeadais neamhbhainc thar raon leathan táirgí lena n-áirítear maoiniú sócmhainní, fruilchonnradh, lascaíniú sonrasc agus léasú trealamh.
- **Céim 3:** Gníomhaíochtaí comhroinnte riosca a chur ar bun, lena n-áirítear feidhmiú agus bainistiú na Scéime Ráthaíochta Creidmheasa thar ceann an Aire Post, Fiontar agus Nuálaíochta.

Línte Gnó

Tar éis di a cur chuige maidir le hiontráil céimithe ar an margadh a bhrú chun cinn, tá trí líne ghnó bunaithe ag CBSÉ:

1) Iasachtú

Is é samhail ghnó iasachtaithe CBSÉ faoi láthair ná feidhmiú mar institiúid airgeadais iasachtaithe mórdhíola ar aghaidh. Tugann sí maoiniú mórdhíola fadtéarmach ar chostas íseal d'iasachtóirí oiriúnacha ar aghaidh agus an costas íseal úis a chuirtear ar aghaidh chuig iasachtaithe GBM ina bhuntáiste leis. Tá straitéis CBSÉ bunaithe ar phíblíne láidir d'iasachtóirí ar aghaidh féideartha a fhorbairt d'fhonn éagsúlacht a bhaint amach sa mhargadh agus iomaíochas a bhrú chun cinn agus a bheith cúramach ag an am céanna gan an margadh a shaobhadh in aon earnáil iasachtaithe.

2) Comhroinnt Riosca

Is í an tsamhail ghnó comhroinnte riosca ná páirt-ráthaíochtaí creidmheasa a chur ar fáil do sholáthraithe airgeadais chun an creidmheas a thugtar do GBManna a éascú, lena n-áirítear i gcás ina gcuireann teipeanna margaidh in earnálacha nó i dtimthriall gheilleagrach ar leith srian ar rochtain ar chreidmheas. Baineann CBSÉ leas as acmhainn riosca ó thacaíochtaí Stáit agus Eorpacha agus déanann sí gearáil ar an acmhainn sin chun ionstraimí airgeadais a dheardh a bhaineann úsáid éifeachtúil as a cuid caipitil agus a fheabhsaíonn rochtain GBM ar mhaoiniú. Is sampla den chur chuige sin í an Scéim lasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta de chuid CBSÉ a seoladh sa chéad ráithe de 2017.

3) Soláthar Seirbhíse

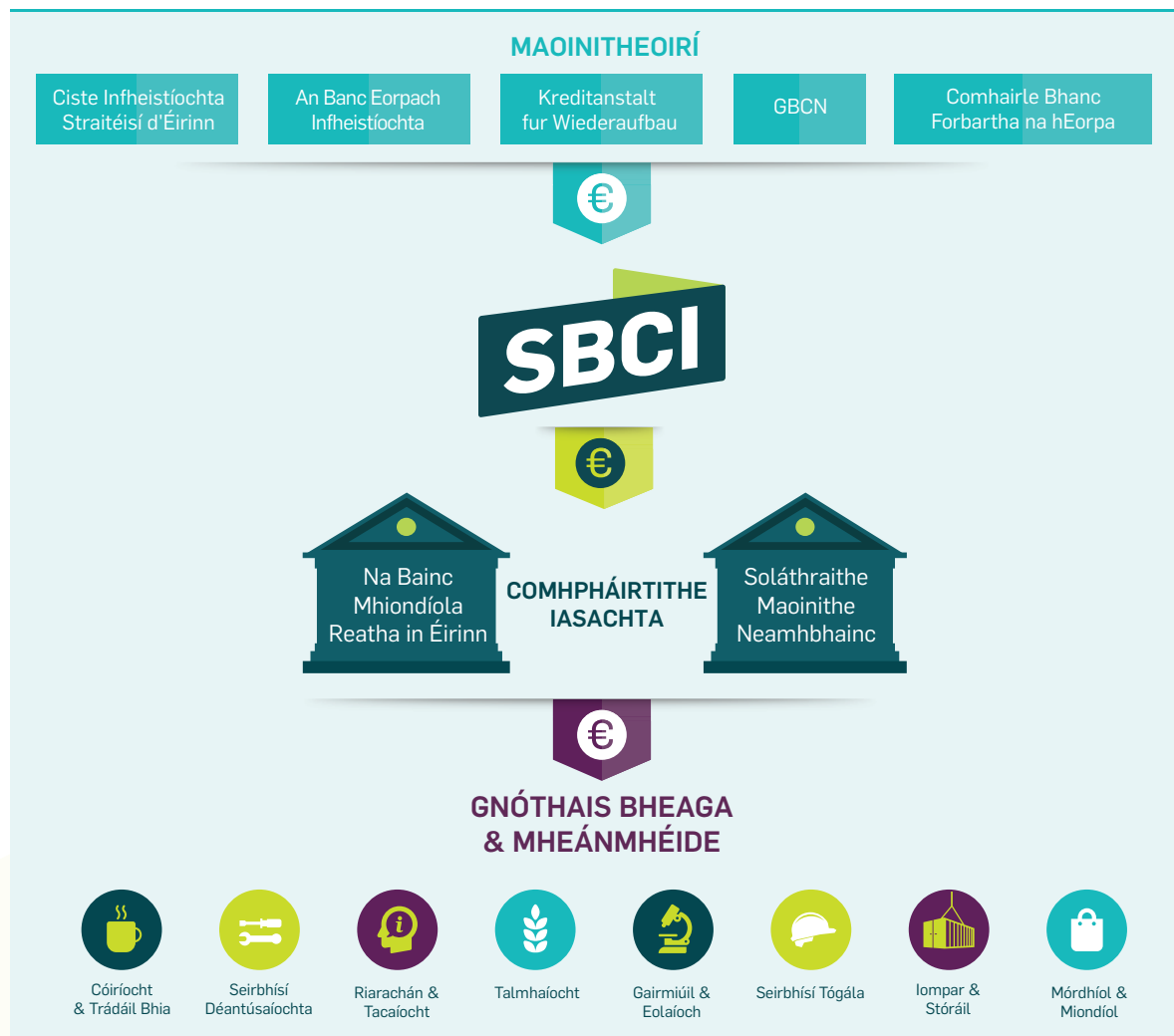
Feidhmíonn soláthar seirbhíse mar líne fhorlántach ghnó don dá phríomhlíne ghnó, lasachtú agus Comhroinnt Riosca. I mí Dheireadh Fómhair 2016, cheap an tAire Post, Fiontar agus Nuálaíochta CBSÉ mar oibreoir agus mar bhainisteoir ar an Scéim Ráthaíochta Creidmheasa. Tá sé sin tábhachtach ó thaobh CBSÉ a bhunú mar phríomh-idirghabhálaí le haghaidh táirgí comhroinnte riosca in Éirinn. Soláthróidh CBSÉ seirbhísí den sórt sin sa chás go gcuireann siad feabhas straitéiseach ar na príomhlínte gnó nó sa chás go gcomhlánaíonn siad iad.

Straitéis ar lean

Samhail Ghnó

Is é samhail ghnó CBSÉ ná feidhmiú mar institiúid airgeadais iasachtaithe ar aghaidh ina dtugtar maoiniú mórdhíola ar chostas íseal d'iasachtoirí ar aghaidh sa mhargadh GBM in Éirinn. Agus tacaíocht á tabhairt d'fhorbairt réimsí nua sa mhargadh, tá sé mar aidhm ag CBSÉ margadh tráchtála feidhmiúil a fhorbairt seachas margadh a bheidh ag fáil tacaíochta ón Stát. De réir mar a rachaidh CBSÉ in aibíocht, glacfaidh sí le cur chuige fritimthriallach, ag gearradh siar ar an gcion den mhargadh a bhfuil sí ag tacú leis de réir mar a neartaítear an margadh agus méadú suas i dtimpeallachtaí níos laige.

Fostaíonn CBSÉ foireann bheag, éifeachtúil d'ardchaighdeán d'fhonn an buntáiste is fearr a thabhairt do GBManna agus í ag comhlíonadh a feidhme ó thaobh forbairt táirgí agus seirbhísí ag an am céanna. Chuige sin úsáideann CBSÉ acmhainní Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN). Is fostaithe de chuid GBCN iad foireann CBSÉ agus sanntar do CBSÉ iad ach is í GBCN a sholáthraíonn formhór de sheirbhísí corparáideacha CBSÉ. Déanann CBSÉ aisíocaíocht do GBCN as soláthar na seirbhísí sin (costais na gcomhaltaí foirne san áireamh).

Athbhreithniú Gnó

I rith 2016, d'fhógair CBSÉ trí chomhpháirtíocht nua iasachtóra ar aghaidh le Bibby Financial Services Ireland, First Citizen Agri Finance agus Fexco Asset Finance. Fágann sé sin go bhfuil líon iomlán na n-iasachtóirí ar aghaidh atá ag CBSÉ ag ocht gcinn anois, rud a thugann tuilleadh rogha do GBManna na hÉireann agus raon feabhsaithe táirgí atá á maoiniú ag CBSÉ.

- Ba é First Citizen Agri Finance an tríú hiasachtóir ar aghaidh neamhbhainc de chuid CBSÉ i mí na Bealtaine 2016. Tairgeann First Citizen Agri Finance saoraidí fruilcheannaigh agus léasaithe d'earnáil na talmhaíochta.
- Tá Bibby Financial Services Ireland ina iasachtóir ar aghaidh de chuid CBSÉ ó mí an Mheithimh 2016. Is léiriú í an chomhpháirtíocht sin ar thairiscint i gcomhair táirgí nua do CBSÉ. Tairgeann Bibby táirgí maoinithe sonrasc do GBManna. Is saoraidí caipiteal oibre é maoiniú sonrasc a scaoileann airgead tirim a bhíonn ceangailte i sonraisc custaiméirí atá le hóc (mórleabhar féichiúnaithe/díolachán) agus feabhsaítear an fháil a bhíonn ag gnóthaí ar shreabhadh airgid.
- Bhí Fexco Asset Finance ar an gcúigiú hiasachtóir ar aghaidh neamhbhainc a chuaigh i gcomhpháirt le CBSÉ i mí na Samhna 2016. Tá láithreachtaí láidir ag Fexco Asset Finance i gCúige Mumhan, agus tairgeann siad maoiniú léasaithe speisialta do GBManna ar fud na hÉireann.

Gheall CBSÉ €155 milliún breise i goistí a chur ar fáil in 2016 dá thrí iasachtóir ar aghaidh nua, rud a d'fhág an figiúr iomlán de chistí tiomnaithe ó bunaíodh í ag €906 milliún. Táthar fós ag obair le hiasachtóirí ar aghaidh nua féideartha agus tá dóchas ag CBSÉ comhpháirtithe breise a fhógairt mar iasachtóirí ar aghaidh in 2017 agus í ar a dícheall infhaighteacht an mhaoinithe do GBManna a mhéadú tuilleadh.

Faoi dheireadh na bliana 2016, bhí tacaíocht tugtha ag CBSÉ do 12,593 GBM agus 67,150 post agus €544 milliún i bhfoirm maoinithe. Bhí €457 milliún tugtha aici d'iasachtaí infheistíochta do GBManna, €60 milliún d'iasachtaí caipiteal oibre agus €27 milliún chun iasachtaí ó bhainc a bhí ag fágáil mhargadh na hÉireann a athmhaoiniú. Ba é an meánráta úis ar gach iasacht CBSÉ go dtí mí na Nollag 2016 ná 4.6%.

Bhí iasachtaí scaipthe go forleathan sna réigiúin éagsúla idir 18% san Iardheisceart go dtí 6% i Lár na Tíre. Mar ab ionann le 2015, is í an talmhaíocht an earnáil is mó a fhaigheann tacaíocht ó CBSÉ agus 23% de na hiasachtaí iomlána curtha i dtreo na hearnála sin amhail deireadh mhí na Nollag 2016. Gar dó sin bhí an earnáil mhórdhíola agus mhiondíola le 18% de na cistí iomlána agus an earnáil chóiríochta agus bhia arbh ionann í agus 14% de na hiasachtaí go léir ó CBSÉ.

Foinsí Maoinithe

I rith 2016, d'éirigh le CBSÉ dhá fhoinsé bhreise de mhaoiniú fadtéarmach ar chostas íseal a bhaint amach dar luach €450 milliún ar an iomlán, ó Chomhairle Bhanc Forbartha na hEorpa agus ó GBCN. Chuir na foinsí nua sin borradh faoi na trí shocrú maoinithe tosaigh arbh fhiú €790 milliún ar an iomlán iad, a bhí i bhfeidhm leis an mBanc Eorpach Infheistíochta, Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) agus an Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn (CISÉ). D'fhág sé sin an maoiniú iomlán ag €1.2 billiún ag deireadh 2016.

Comhairle Bhanc Forbartha na hEorpa - €200 milliún

Bunaíodh Comhairle Bhanc Forbartha na hEorpa mar bhanc forbartha iltaobhach in 1956 agus sainordú tosaigh aici chun dídeanaithe a aidsúichiú, i ndiaidh an Dara Cogadh Domhanda, agus dul i ngleic leis an athlonnú agus le saincheisteanna sóisialta a bhí mar thoradh air. Tá an sainordú sin leathnaithe ó shin i leith chun dul i ngleic le saincheisteanna sóisialta agus comhshaoil ginearálta a tháinig chun cinn san Eoraip, lena n-áirítear tacaíocht a thabhairt do mhicreaghnothais, do ghnóthais bheaga agus do ghnóthais mheánmhéide d'fhonn poist a chaomhnú agus poist a chruthú, trí mhaoiniú ar chostas íseal agus sásraí ráthaíochta. Tá Éire ina ball de Chomhairle Bhanc Forbartha na hEorpa ó 2004.

Athbhreithniú Gnó ar lean

Kreditanstalt für Wiederaufbau - €150 milliún

Is é KfW banc spreagtha stáit na Gearmáine, le branda láidir a bhfuil ardmheas air i margaí caipitil trína dtugtar rochtain chobhsaí ar chostas íseal dó ar mhaoiniú fadtéarmach. Is é sainordú KfW thar aon ní eile a bhonn miondíola, tráchtála agus corparáideach féin a fhorbairt go himmheánach. Baineann KfW leas as samhail don iasachtóir ar aghaidh ag baint leasa as baint áitiúla chun an sainordú sin a sheachadadh trína raon táirgí agus feabhsúchán ar iomaíochas sna margaí. Ina theannta sin, soláthraíonn KfW a mhaoiniú níos fadtéarmaí ar chostas níos ísle freisin do stáit eile san Aontas Eorpach trína n-institiúidí spreagtha faoi seach amhail CBSÉ, d'fhonn tacú lena sainorduithe comhlántacha.

Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn – €240 milliún

Bunaíodh Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn (CISÉ) i mí na Nollag 2014 chun infheistiú ar bhonn tráchtála ar bhealach a dearadh chun tacú le gníomhaíocht gheilleagrach agus le fostaíocht in Éirinn. Aistríodh sócmhainní an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean – an ciste a bhí mar réamhtheachtaí ag CISÉ – chuig CISÉ. Tugadh maoiniú do CBSÉ de bhun treorach ón Aire Airgeadais chuig Coimisiún an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean. Is saoráid rothlach deich mbliana é an maoiniú CISÉ.

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta
National Treasury Management Agency

Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn
Ireland Strategic Investment Fund

GBCN - €250 milliún

Tá GBCN freagrach as iasachtaíocht thar ceann an Rialtais agus as bainistiú an Fhiachais Náisiúnta d'fhonn leachtacht don Státchiste a chinntiú agus d'fhonn an t-ualach úis a íoslaghdú sa mheántearma. Tá an tsaoráid GBCN do CBSÉ i bhfoirm Clár Nótaí Ráthaithe áit ina ndéanfaidh GBCN infheistíocht i Nótaí Ráthaithe arna n-eisiúint ag CBSÉ ar théarmaí comhaontaithe a mbeidh aibíocht uasta de dheich mbliana ag gabháil leo.

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta
National Treasury Management Agency

An Banc Eorpach Infheistíochta – €400 milliún

Is é an Banc Eorpach Infheistíochta banc an Aontais Eorpaigh, a thugann tacaíocht nuair a theipeann ar an margadh creidmheasa agus cothromais araon ar fud na hEorpa. Príomhthosaíocht de shainordú an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta is ea maoiniú a thabhairt agus rochtain ar mhaoiniú a fheabhsú do phobal na nGnóthas Beag agus Meánmhéide san Eoraip. Bhí soláthar maoinithe do CBSÉ istigh faoin gcuspóir sin a bhaineann le tacaíocht maoinithe do GBManna.

European
Investment
Bank
The EU bank

Maoiniú i bhfoirm gnáthscaireanna

Anuas ar an luach €10 milliún de scaireanna a eisíodh don Aire Airgeadais ar ionchorprú, shuibscríobh an tAire le haghaidh luach €25 milliún breise de scairchaipiteal CBSÉ i mí Feabhra 2017. Leis an gcaipiteal breise a bhaileofar beidh sé ar chumas CBSÉ tacú lena gníomhaíochtaí reatha, agus táirgí nua a fhorbairt agus a sheachadadh d'fhonn tacú leis an sainchúram atá uirthi rochtain ar mhaoiniú a fheabhsú i margaí creidmheasa na hÉireann. Íocadh as na scaireanna trí chuid de shaoráid iasachta CBSÉ a thiontú ó CISÉ.

Táirgí CBSÉ

In 2016, leathnaigh CBSÉ a céad sraith táirgí chun maoiniú sonrasc a áireamh ann, a chuidigh tuilleadh chun dul i ngleic le riachtanais mhaoinithe GBManna a sholáthraítear trína cuid iasachtóirí ar aghaidh. Seo a leanas roinnt de na príomhghnéithe a bhaineann leis na táirgí CBSÉ:

- rátaí úis níos ísle;
- aibíocht iasachta íosta de dhá bhliain;
- téarma uasta de dheich mbliana; agus
- iasachtaí suas go €5 mhilliún ar fáil.

1 Iasachtaí Infheistíochta agus Caipiteal Oibre

Tá iasachtaí infheistíochta CBSÉ agus iasachtaí caipiteal oibre ar fáil do GBManna incháilithe trína comhpháirtithe iasachtóirí ar aghaidh.

4 Léasú agus Fruilcheannach

Trína comhpháirtithe iasachtóirí ar aghaidh reatha neamhbhainc, soláthraíonn CBSÉ iasachtaí fruilcheannaigh, fruilchonarthacha agus léasaithe atá ar fáil do GBManna incháilithe chun carranna, feithiclí tráchtála agus gléasra agus sócmhainní innealra ar leith a mhaoiniú. Soláthraíonn na táirgí sin téarmaí idir dhá agus sé bliana de ghnáth.

2 Athmhaoiniú Iasachtaí Bainc Reatha

Tá an táirge iasachta CBSÉ seo ar féidir é a úsáid chun críche infheistíochta agus caipiteal oibre ar fáil do GBManna incháilithe a raibh a saoráidí iasachta acu an chéad lá riamh le banc atá ag scor nó a d'fhág margadh na hÉireann, i.e. ACC Bank, Danske Bank; Lloyds/Bank of Scotland Ireland, Irish Nationwide/CÉRB, Banc Angla-Éireannach/CÉRB.

5 Maoiniú Sonrasc

Cuireann CBSÉ a táirge maoinithe sonrasc ar fáil do GBManna incháilithe trína comhpháirtithe iasachtóirí ar aghaidh. Is saoráid caipiteal oibre é maoiniú sonrasc a scaoileann airgead tirim a bhíonn ceangailte i sonraisc custaiméirí atá le híoc, trína bhfeabhsaítear an fháil a bhíonn ag GBManna ar shreabhadh airgid.

3 Iasachtaí i gcomhair Infheistíochta i dTalmhaíocht

Tá táirge iasachta CBSÉ i gcomhair infheistíochta i dtalmhaíocht ar fáil do GBManna incháilithe i bpríomhtháirgeacht talmhaíochta nó i bpróiseáil nó margaíocht táirgí talmhaíochta. Tá an táirge sin ar fáil chun críche infheistíochta.

6 Táirgí Comhroinnt Riosca

Tacaíonn CBSÉ le soláthar iasachtaí breise do GBManna trína ról mar oibreoir agus bainisteoir na Scéime Ráthaíochta Creidmheasa, agus trína táirge iasachta ráthaithe féin, an Scéim Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta.

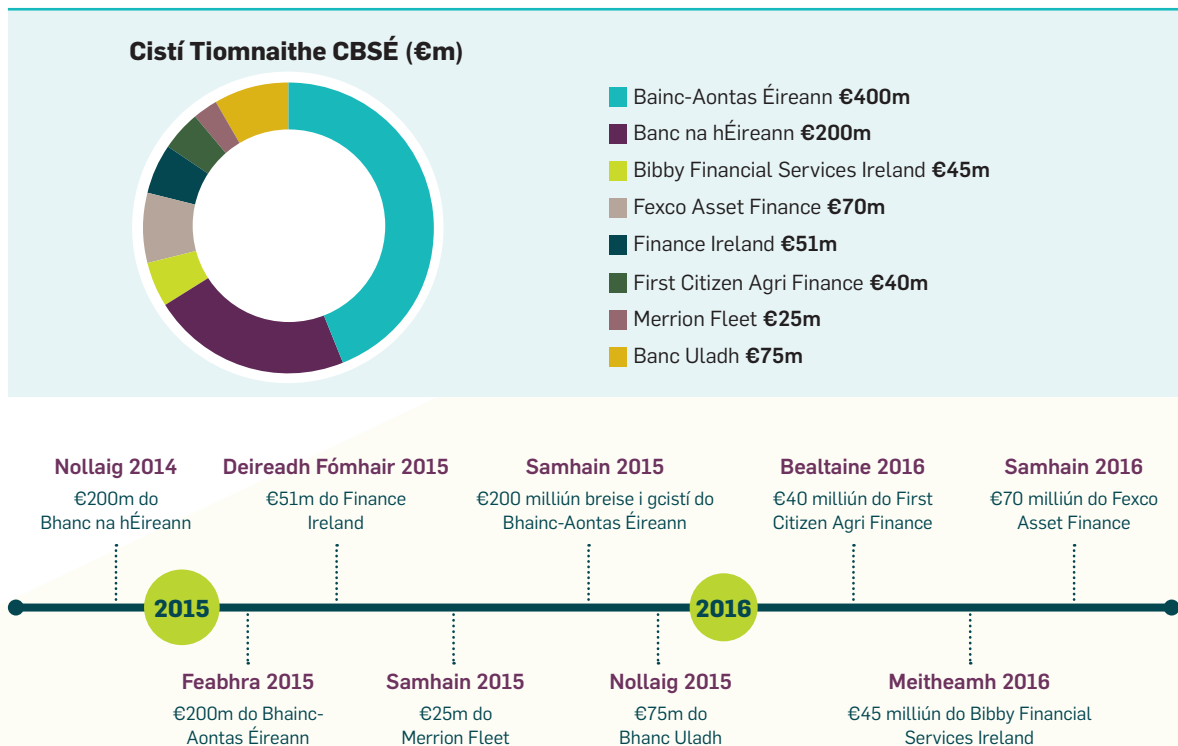
Athbhreithniú Gnó ar lean

Iasachtú

In 2016, rinne CBSÉ comhaontuithe le trí iasachtóir nua ar aghaidh: First Citizen Agri Finance, Bibby Financial Services Ireland agus Fexco Asset Finance. Méadaíodh leis sin comhpháirtíochtaí CBSÉ le hiasachtóirí ar aghaidh go dtí ocht gcinn, ag leathnú tuilleadh raon na dtáirgí a bhí á dtairiscint do GBManna agus a d'fhág go raibh €906 milliún de mhaoiniú CBSÉ ar an iomlán ar fáil do GBManna ag deireadh na bliana 2016. Leanann CBSÉ ag obair ar chomhpháirtíochtaí breise a thógáil d'fhonn éagsúlacht níos mó de roghanna iomaíocha maoinithe a sholáthar do GBManna agus éagsúlacht na n-iasachtaithe agus na gcineálacha maoinithe a fheabhsú.

Comhroinnt Riosca

In 2012, d'fhorbair agus sheol an Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta an Scéim Ráthaíochta Creidmheasa chun cabhrú le GBManna a bhí buailte go dona ag an ngéarchéim airgeadais. I rith na bliana 2016, d'oibrigh CBSÉ chun cumas comhroinnte riosca agus táirgí a bhunú chun tacú le hiasachtú breise do GBManna in Éirinn agus le bheith mar idirghabhálaí i dtionscnaimh maoinithe GBM san Eoraip. Chuige sin, thóg CBSÉ feidhmiú agus bainistiú na Scéime Ráthaíochta Creidmheasa ar láimh i mí Dheireadh Fómhair 2016, d'fhonn Scéim níos leithne a sheoladh in 2017. I mí Eanáir 2017, sheol CBSÉ a táirge iasachta féin le tacaíocht ráthaíochta CBSÉ – an Scéim Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta. Aimsíodh an tacaíocht riosca le haghaidh an táirge sin ón gCiste Eorpach Infheistíochta i bhfoirm frithráthaíochta faoi chlár an Aontais Eorpaigh le haghaidh Iomaíochas Fiontar agus Gnóthais Bheaga agus Mheánmhéide (COSME).

An Ciste Eorpach Infheistíochta – Clár le haghaidh Iomaíochas Fiontar agus GBManna (COSME)

Is cuid de ghrúpa an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta é an Ciste Eorpach Infheistíochta. Is é misean lárnach an chiste tacú le micrea-ghnóthaí, gnóthaí beaga agus gnóthaí meánmhéide na hEorpa trí chuidiú leo teacht ar mhaoiniú. Dearann agus forbraíonn an Ciste caipiteal fiontair agus fáis, ráthaíochtaí agus ionstraimí micrea-airgeadais a dhíríonn go sonrach ar an gcuid sin den mhargadh. Sa ról sin, cothaíonn an Ciste Eorpach Infheistíochta cuspóirí an Aontais Eorpaigh chun tacú le nuálaíocht, taighde agus forbairt, fiontraíocht, fás, agus fostaíocht.

Is ionann COSME agus clár an Aontais Eorpaigh le haghaidh Iomaíochas Fiontar agus Gnóthaí Bheaga agus Mheánmhéide (GBManna) atá á reáchtáil ó 2014 go 2020 agus le buiséad iomlán de €2.3 billiún. I mí na Nollag 2016, shínigh CBSÉ Saoráid Ráthaíochta Iasachta COSME a thacaíonn le ráthaíochtaí agus frithráthaíochtaí d'institiúidí airgeadais agus d'institiúidí spreagtha náisiúnta chun cuidiú leo tuilleadh iasachtaí agus maoiniú léasa a chur ar fáil do GBManna. Ba é an fhrithráthaíocht COSME a soláthraíodh do CBSÉ chun tacú le hiasachtaí

Síniú chomhaontú COSME, mí na Nollag 2016. C-D Leas-Phríomhfheidhmeannach an Chiste Eorpaigh Infheistíochta, Roger Havenith; an tAire Airgeadais, Michael Noonan TD; Uachtarán an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta, Werner Hoyer; agus Príomhfheidhmeannach CBSÉ, Nick Ashmore.

do GBManna an chéad uair a baineadh úsáid as COSME in Éirinn. Bainfidh CBSÉ leas as an bhfrithráthaíocht sin in 2017 chun tacú le feirmeoirí a bhfuil brú airgeadais gearrthéarmach ag cur isteach orthu i ngeall ar luaineacht praghsanna agus ioncain agus déanfar é sin trí Scéim Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta.

An Scéim Ráthaíochta Creidmheasa

Is tionscnamh rialtais í an Scéim Ráthaíochta Creidmheasa a bunaíodh in 2012 chun tuilleadh iasachtaí do GBManna atá inbhuanaithe ar bhonn tráchtála a spreagadh nach mbeadh sé ar a gcumas, faoi ghnáthchritéir iasachtaithe, saoráidí nua nó breise a fháil óna mbanc. Éascaíonn an Scéim fonn riosca creidmheasa méadaithe trí ráthaíocht le tacaíocht rialtais a thabhairt d'iasachtóirí ar aghaidh maidir le 75% de luach na saoráide. Tá sé i gceist go rachfaí i ngleic le trí bhac ar leithligh ar iasachtú sa Scéim:

- neamhleorgacht na comhthaobhachta;
- i gcás ina mbíonn fonn ar GBM athmhaoiniú a dhéanamh toisc go bhfuil a bhanc ag imeacht as margadh na hÉireann agus nach bhfuil dóthain comhthaobhachta ann chun tacú leis an athmhaoiniú sin; agus/nó

- gnóthaí a fheidhmíonn in earnálacha a fheictear mar earnálacha ardriosca faoi chleachtais meastóireacht riosca creidmheasa reatha a fhás nó a leathnú.

I mí Dheireadh Fómhair 2016, cheap an tAire Post, Fiontar agus Nuálaíochta CBSÉ mar oibreoir agus mar bhainisteoir ar an Scéim Ráthaíochta Creidmheasa. Mar oibreoir agus bainisteoir na Scéime, mar aon leis an Scéim Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta is í CBSÉ an príomh-idirghabhálaí le haghaidh táirgí ráthaíochta sa Stát. Táthar ag súil go gcuirfear leagan nua den Scéim Ráthaíochta Creidmheasa (Scéim 2017) ar fáil in 2017.

Athbhreithniú Gnó ar lean

Margaíocht agus Cur Chun Cinn

Tá CBSÉ ag féachaint le seasamh a chruthú di féin mar chuid aitheanta agus iontaoifa d'ollstruchtúr airgeadais gheilleagar na hÉireann. Leanann CBSÉ lena cuid iarrachtaí feasacht a ardú ar a branda agus ar an ról atá aici ó thaobh maoiniú níos fadtéarmaí ar chostas íseal a sheachadadh do GBManna ar fud na hÉireann. Is gá do CBSÉ freisin a samhail oibre maidir lena hiasachtóirí ar aghaidh a chur in iúl go soiléir. Ní mór do CBSÉ a chinntiú go dtéann a teachtaireacht i gcion ar raon leathan daoine, idir GBManna aonair agus a gcomhairleoirí agus an tionscal agus chomhlachtaí Stáit. Rud a bheidh lárnach chun é sin a bhaint amach is ea branda atá aitheanta go héasca a chruthú, branda atá ábhartha do phríomhlucht leanúna CBSÉ, agus a mbíonn tionchar aige i dtimpeallacht ghnóthach brandaí GBM. D'fhonn a chinntiú go dtéann GBManna ar thóir tháirgí CBSÉ, forbraíodh feachtas feasachta poiblí chun poiblíocht a dhéanamh ar bhranda, ar tháirgí agus ar chlár CBSÉ féin do GBManna. Cuimsíodh leis sin feachtas margaíochta agus cur chun cinn agus clár for-rochtana freastail ag seónna trádála, comhdhálacha agus imeachtaí GBM ar fud na tíre.

Leanadh den fheachtas margaíochta agus cur chun cinn ar feadh 2016 agus bhí meascán meán raidió agus ar líne i gceist leis. Dearadh plean na meán chun dul i gcion ar bhreis is 90% de na GBManna go léir thar thréimhse an fheachtais agus feasacht maidir le CBSÉ a mhéadú. Taispeántar i Suirbhé na Roinne Airgeadais ar Éileamh ar Chreidmheas (30 Meán Fómhair 2016) go bhfuiltear feasach faoi CBSÉ mar thionscnamh tacaíochta de chuid an Rialtais agus 21% de GBManna rannpháirteach, rud a léiríonn dul chun cinn maith ó thaobh feasacht branda a mhéadú maidir le CBSÉ. Ina theannta sin d'úsáid CBSÉ roinnt cainéal sna meáin shóisialta, agus foilsíodh cás-staidéir ar LinkedIn agus Twitter chun infheidhmeacht mhaoiniú CBSÉ do GBManna a chur chun cinn.

Idir mí Eanáir agus mí na Nollag 2016, tríd an gclár for-rochtana GBM, d'fhreastail foireann CBSÉ ar bhreis is 40 imeacht ar fud na tíre.

Rannpháirtíocht Páirtithe Leasmhara agus Piaráí

Aithníonn CBSÉ grúpa leathan páirtithe leasmhara a bhfuil leas acu ina cuid gníomhaíochtaí. Dá réir measann sí gur rud criticiúil é rannpháirtíocht páirtithe leasmhara lena chinntiú go bhfuil gníomhaíochtaí CBSÉ ag teacht le beartas an rialtais agus ag freastal ar riachtanais maoinithe mhargadh na hÉireann. Éiríonn le CBSÉ é sin a bhaint amach trí rannpháirtíocht agus comhoibriú rialta éifeachtach le gach páirtí leasmhara lena n-áirítear GBManna, comhlachtaí ionadaíocha, comhairleoirí GBM, ranna rialtais, comhpháirtithe agus maoinitheoirí iasachtaithe ar aghaidh.

Tá Bainc/Institiúidí Spreagtha nó Forbartha Náisiúnta i bhfeidhm ar fud na hEorpa chun dul i ngleic le teipeanna a aithníodh sa mhargadh ar bhonn áitiúil nó réigiúnach. Cé go bhféadfadh éagsúlacht a bheith ina sainorduithe faoi seach ag brath ar thosaíocht dlínse, tá cuspóir comónta acu go léir, rud a spreag grúpaí nó cumainn líonra láidre atá dírithe go sonrach ar an margadh. Is ball de NEFI (an Líonra Eorpach d'Institiúidí Airgeadais) agus ELTIA (an Cumann Eorpach d'Infheisteoirí Fadtéarmacha) í CBSÉ. Tugann na fóraim sin an tacaíocht agus an taithí do CBSÉ ó mhargaí eile atá luachmhar di agus í ag forbairt a ról i margadh na hÉireann. Soláthraíonn CBSÉ, mar institiúid spreagtha náisiúnta, meán idirghabhála áitiúil chuig margadh na hÉireann le haghaidh tionscnaimh maoinithe de chuid an Aontais Eorpaigh agus bhí sí ina ball de ghrúpa oibre an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta agus Bainc/Institiúidí Spreagtha nó Forbartha Náisiúnta chun Plean Infheistíochta na hEorpa a sheachadadh don Eoraip (ar ar tugadh "Plean Juncker"¹) freisin i rith 2016.

1 Is clár uailmhianach infheistíochta é "Plean Juncker" nó "Plean Infheistíochta Bonneagair an Aontais Eorpaigh" a d'fhógair Uachtarán an Choimisiúin Eorpaigh Jean-Claude Juncker den chéad uair i mí na Samhna 2014. Tá sé mar aidhm leis infheistíochtaí poiblí agus príobháideacha a scaoileadh isteach san "fhiorgheilleagar" agus luach €315 billiún ar a laghad i gceist thar thréimhse fhioscach trí bliana.

Forbhreathnú ar an Margadh

Taispeánadh i sonraí a d'eisigh an Phríomh-Oifig Staidrimh ina tuarascáil i mí Iúil 2016², gur GBManna iad 99.8% de na gnóthaí in Éirinn, gurb iad is cúis le 68.9% den fhostaíocht agus 56.1% den láimhdeachas.

Lean oll-iasachtú nua do GBManna (gan fiontair airgeadais agus eastát réadach san áireamh) ag fás agus 2016 ar an mbliain ba mhó ar tarraingíodh oll-chistí ó 2010 i leith. B'ionann an méid iasachtaí iomlána a tugadh in 2016 agus €3.2 billiún (22% níos airde ná 2015). Mar sin féin, in ainneoin an fháis sin, tá meath ag teacht i gcónaí ar an stoc foriomlán de chreidmheas GBM gan íoc, ag laghdú ó €34 billiún i lár 2010 go dtí €16.1 billiún sa cheathrú ráithe de 2016.³ Tugann sé sin le fios go leanann méid na n-aisíocaíochtaí ag sárú an mhéid iasachtaí nua atá á dtabhairt i ngach ráithe. Cé go bhfuil dearcadh GBM maidir le toilteanas na mbanc creidmheas a sholáthar feabhsaithe, lean líon na n-iarratas ar chreidmheas ó GBManna ag dul i laghad. Rinne 23% de GBManna iarratas ar airgead bainc idir mí Aibreáin agus mí Mheán Fómhair 2016 i gcomparáid le 30% sa tréimhse chéanna in 2015.⁴ Cé gur rud maith é an fás in athuair ar iasachtú nua, tá an earnáil GBM fós ag brath go mór ar líon beag de bhainc mhóra agus an fás i measc iontrálaithe nua agus maoiniú neamhbhainc ag tosú amach ó leibhéal an-íseal go deo.

Tá 17 gcinn d'institiúidí creidmheasa, lonnaithe in Éirinn, a chuireann sonraí le staitisticí iasachtaithe GBM Bhanc Ceannais na hÉireann i láthair na huaire. Is iad Banc-Aontas Éireann, Banc na hÉireann agus Banc Uladh na príomhsholáthraithe bainc a thugann maoiniú fiachais do GBManna i margadh na hÉireann, agus iad le chéile ag tabhairt thart ar 93% de na hiasachtaí nua sa mhargadh.⁵ Is léir go gcaithfear líon na rannpháirtithe sa mhargadh a sholáthraíonn creidmheas do GBManna a mhéadú chun iomaíochas a fheabhsú. Tá gréasán an bhrainse áitiúil fós tábhachtach do GBManna. Mar sin féin, cuireann an costas ard a bhaineann le gréasán dáileacháin a sholáthar srian suntasach ar iontráil mar a bhí le feiceáil nuair nach ndeachaigh aon bhanc miondíola lánseirbhíse isteach sa mhargadh le blianta beaga anuas.

Sa tréimhse ó mhí Aibreáin go mí Mheán Fómhair 2016, bhí an meánráta úis in Éirinn le haghaidh iasachtaí GBM níos lú ná €250,000 ag 5.5%, sin 3.2 níos airde ar an suirbhé leitheadúlachta ná i gcás iasachtaí os cionn €1 mhilliún agus 2 phointe ar an suirbhé leitheadúlachta níos airde ná i gcás iasachtaí idir €250,000 agus €1 mhilliún. Ba chóir a rá mar rud dearfach, go bhfuil an meánráta úis do GBManna na hÉireann i gcás iasachtaí níos lú ná €250,000 níos ísle ná sa tréimhse sé mhí roimhe sin (5.9% i mí Dheireadh Fómhair 2015 go dtí mí an Mhárta 2016). Bhí rátaí úis GBManna na hÉireann fós níos airde in 2016 ná na meáin i limistéar an Euro. Bhí an meánráta úis in Éirinn, i gcás iasachtaí níos lú ná €250,000 (i rith na tréimhse sé mhí ó mhí Aibreáin go mí Mheán Fómhair 2016), 2.6 pointe níos airde ar an suirbhé leitheadúlachta ná an meán i limistéar an Euro⁶. B'ionann meánchostas iasachtaí CBSÉ ó bunaíodh í go dtí mí na Nollag 2016 agus 4.6%.

2 Tuarascáil na Príomh-Oifige Staidrimh a eisíodh an 6 Iúil 2016, bunaithe ar "Dhéimeagrafaíocht Ghnó" na hÉireann le haghaidh na tréimhse 2008 go 2014

3 Staitisticí Bhanc Ceannais na hÉireann, Tábla A.14.1 Creidmheas a cuireadh ar aghaidh chuig GBManna atá Cónaitheach in Éirinn

4 Suirbhé ar Éileamh ar Chreidmheas do GBManna

5 Tuarascáil ar Mhargadh GBM Bhanc Ceannais na hÉireann 2016 H2

6 Tuarascáil ar Mhargadh GBM Bhanc Ceannais na hÉireann 2016 H2

Rialachas

Stiúrthóirí

Conor O'Kelly
An Cathaoirleach

Nick Ashmore
An Príomhoifigeach
Feidhmiúcháin

Barbara Cotter

Tom McAleese

Rosheen McGuckian

Ann Nolan

AJ Noonan

Richard Pelly

Eilis Quinlan

1. Conor O'Kelly (An Cathaoirleach)

Ceapadh é ar feadh téarma trí bliana ó mhí an Mhárta 2015 Comhalta den Choiste Luach Saothair

Is é Conor O'Kelly Príomhfheidhmeannach GBCN. Is iar-Leaschathaoirleach é ar Investec Holdings (Ireland) Ltd. Roimhe sin bhí sé ina Phríomhfheidhmeannach ar NCB Group, a fuair Investec ina dhiaidh sin. Sula ndeachaigh sé ag obair le NCB mar Cheannasaí loncaim Sheasta chaith sé 11 bhliain le Barclays Capital, áit a raibh roinnt poist bainistíochta sinsearaí aige.

2. Nick Ashmore (An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin)

Comhalta de bhrí oifige Comhalta den Choiste Creidmheasa

Is é Nick Ashmore Príomhoifigeach Feidhmiúcháin CBSÉ. Sular ghlac sé leis an ról sin bhí sé ina Stiúrthóir Tionscadal i rith chéim bhunaithe CBSÉ. Thosaigh Nick ag obair in GBCN in 2006 mar chuid den fhoireann a bhí ag bainistiú an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean, áit ar fhónaimh sé mar Cheannasaí ar Chothromas Príobháideach agus Bonneagar sula ndearnadh Leas-Stiúrthóir dó in 2011. Sular thosaigh sé ag obair in GBCN, bhí Nick ina bhainisteoir infheistíochta le Greenaap Consultants Limited, oifig theaghlaigh phríobháideach. Is céim de chuid Ollscoil Obar Dheathain é agus ball d'Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Albain.

3. Barbara Cotter

Ceapadh í i mí an Mhárta 2015 ar feadh téarma ceithre bliana Comhalta den Choiste Iniúchta agus Riosca

Bhí Barbara Cotter ina Comhpháirtí ag A&L Goodbody ar feadh breis is 20 bliain. I rith a cuid ama mar dhlíodóir baincúireachta, thug Barbara tacaíocht do GBManna na hÉireann agus chuir sí comhairle ar iasachtóirí agus ar infheisteoirí an phobail GBM. Is céimí de chuid an Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath í agus comhalta de Bhinse Fiosrúcháin Smachta na nAturnaetha.

4. Tom McAleese

Ceapadh é i mí an Mhárta 2015 ar feadh téarma ceithre bliana Cathaoirleach an Choiste Iniúchta agus Riosca

Tá Tom McAleese ina Stiúrthóir Bainistíochta ar Alvarez & Marsal, an Ríocht Aontaithe agus ina Cheannasaí ar chleachtas Athstruchtúrú na mBanc san Eoraip agus os cionn 25 bliana taithí aige i gcúrsaí seirbhísí airgeadais. Sula ndeachaigh sé ag obair in Alvarez and Marsal, bhí sé ina Stiúrthóir Bainistíochta ar feadh cúig bliana le Barclays Bank Ireland cpt. D'oibrigh sé roimhe sin le ABN AMRO Bank, áit a raibh poist shinsearach aige agus le GPA Group cpt agus KPMG. Is Comhalta d'Institiúid na gCuntasóirí Cairte é Tom, Comhalta d'Institiúid na mBainc éirí agus ball den American Institute of Certified Public Accountants. Tá sé ina Uachtarán ar Alumni Gnó Choláiste na Tríonóide faoi láthair agus ina chathaoirleach iniúchta ar Chumann Lucht Trádála Bhaile Átha Cliath.

5. Rosheen McGuckian

Ceapadh í i mí an Mhárta 2015 ar feadh téarma cúig bliana Cathaoirleach an Choiste Luach Saothair Comhalta den Choiste Creidmheasa

Tá Rosheen McGuckian ina Príomhoifigeach Feidhmiúcháin Grúpa ar NTR cpt. Tá taithí fhorleathan aici mar fheidhmeannach sinsearach san earnáil phríobháideach agus san earnáil phoiblí in Greenstar, GE Capital agus BSL. Is céimí de chuid Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath í agus tá céim mháistreachta aici ó Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath.

6. Ann Nolan

Ceapadh é ar feadh téarma trí bliana ó mhí an Mhárta 2015 Comhalta den Choiste Luach Saothair

Is í Ann Nolan an Dara hArd-Rúnaí sa Roinn Airgeadais, agus is í atá freagrach mar Leas-Cheannasaí na Roinne agus mar Cheannasaí ar an Stiúrthóireacht Seirbhísí Airgeadais. D'oibrigh Ann sa Roinn Airgeadais le 30 bliain anuas agus tá taithí mhór aici ar cheapadh beartas agus ar fhorbairt straitéisí i réimsí cánachais, rialaithe caiteachais, baincúireachta agus seirbhísí airgeadais.

7. AJ Noonan

Ceapadh é i mí an Mhárta 2015 ar feadh téarma ceithre bliana

Is é AJ Noonan bunaitheoir agus Stiúrthóir Bainistíochta Rhonellen Developments. Bhunaigh sé agus bhí sé ina Stiúrthóir Bainistíochta roimhe sin ar Noonan Recruitment agus Professional Placement Group. Bhí AJ ina Chathaoirleach ar Chomhlachas na nGnólachtaí Beaga ó 2013 go 2016 agus tá sé fós ar an gComhairle Náisiúnta. Is céimí de chuid Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath é.

8. Richard Pelly

Ceapadh é i mí an Mhárta 2015 ar feadh téarma cúig bliana Cathaoirleach an Choiste Creidmheasa

Bhí Richard Pelly ina Phríomhfheidhmeannach ar an gCiste Eorpach Infheistíochta tráth. Bhí sé ina bhall d'fhoireann bainistíochta GE Capital san Eoraip roimhe sin agus ina Stiúrthóir Bainistíochta ag Lloyds TSB. Is céimí de chuid Ollscoil Durham é agus ball d'Institiúid na mBainc éirí.

9. Eilis Quinlan

Ceapadh í i mí an Mhárta 2015 ar feadh téarma cúig bliana Comhalta den Choiste Iniúchta agus Riosca

Tá a cleachtas cuntasáíochta agus iniúchta féin ag Eilis Quinlan le 20 bliain anuas. Faoi láthair tá sí ina Stiúrthóir ar Chomhlachas Ghnóthais Bheaga agus Mheánmhéide na hÉireann agus bhí sí mar Chathaoirleach air roimhe seo. Ó 2011 i leith is í Eilis ionadaithe na hÉireann ar Fhóram Domhanda Chomhlachas na gCuntasóirí Cairte Deimhneithe le haghaidh GBManna. Déanann sí ionadaíocht freisin ar an gComhlachas ar Chónaidhm Chuntasóirí na hEorpa sa Bhruiséil. Is céimí de chuid Choláiste Griffith, Baile Átha Cliath í Eilis agus Ánra den Chomhlachas.

Rialachas ar lean

Bord agus Coistí an Bhoird

Ionchorpraíodh CBSÉ de bhun an Achta um Chorporáid Baincúireachta Straitéiseach na hÉireann, 2014 ('Acht CBSÉ') i mí Mheán Fómhair 2014 agus i mí Iúil 2016 rinneadh Cuideachta Gníomhaíochta Ainmnithe di faoi Acht na gCuideachtaí, 2014. Is leis an Aire Airgeadais amháin scairchaipiteal eisithe CBSÉ.

Foráiltear i mBunreacht CBSÉ go mbeidh beirt Stiúrthóirí ar a laghad agus naonúr Stiúrthóirí ar a mhéad, agus an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin ar dhuine acu sin, mar chomhaltaí de bhrí oifige den Bhord. Cheap an tAire na chéad Stiúrthóirí nuair a ceapadh agus nuair a cláraíodh CBSÉ. Féadfaidh an Bord Stiúrthóirí ina dhiaidh sin a cheapadh ar ainmniúchán an Aire agus cuirfidh sé téarmaí ainmniúcháin an Aire i bhfeidhm. Is é an tAire a cheapann an Cathaoirleach.

Ní dhearnadh aon athruithe ar bhallraíocht an Bhoird i rith 2016.

Forordaítear feidhmeanna CBSÉ in Alt 8 d'Acht CBSÉ. Tá sceideal foirmiúil ábhar ann a choimeádtar le haghaidh chinneadh an Bhoird. Áirítear leis an Sceideal sin:

- Tuarascáil Bhliantúil agus Ráitis Airgeadais
- Beartas agus Creat um Bainistíocht Riosca
- Ráiteas ar Fhonn Riosca
- Plean Straitéiseach
- Buiséad
- Ceapachán agus téarmaí agus coinníollacha an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin (tar éis dul i gcomhairle leis an Aire)
- Beartas foriomlán maidir le luach saothair

Tá feidhmeanna CBSÉ dílsithe sa Bhord, a fhéadfaidh feidhmeanna a tharmligeann don Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin. Agus é ag comhlíonadh a chuid dualgais, díróinn an Bord ar mhaoirseacht agus treoir straitéiseach a thabhairt don eagraíocht agus ar a chinntiú go bhfuil rialuithe iomchuí i bhfeidhm, agus tarmligeann sé cúrsaí oibriúcháin don lucht bainistíochta ag an am céanna.

Bhunaigh an Bord trí choiste chun cuidiú leis a chuid freagrachtaí a chur i gcrích, agus tá téarmaí tagartha foirmiúla ag gabháil le gach ceann acu:

- An Coiste Iniúchta agus Riosca
- An Coiste Luach Sathair (a bunaíodh i mí Mheán Fómhair 2016)
- An Coiste Creidmheasa (a bunaíodh i mí Feabhra 2017)

Rinne an Bord an chéad athbhreithniú bliantúil ar a éifeachtacht i rith 2016. Bhí an t-athbhreithniú sin i bhfoirm meastóireachta struchtúrtha, féin-mheasúnaithe a rinne an Bord agus an Coiste Iniúchta agus Riosca.

Ghlac an Bord Stiúrthóirí leis an gCód Cleachtais maidir le Rialachas na gComhlachtaí Stáit ('an Cód'), arna oiriúnú i líon teoranta cásanna de réir struchtúir rialachais agus imthosca gnó CBSÉ. Tháinig Cód athbhreithnithe i bhfeidhm ón 1 Meán Fómhair 2016. I gcomhréir le soiléire arna heisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe maidir le cur i bhfeidhm Chód 2016, chuir CBSÉ Cód 2009 i bhfeidhm maidir leis na nochtaí atá leagtha síos sa Tuarascáil Bhliantúil agus sna Ráitis Airgeadais seo. Ina ainneoin sin, cloíonn CBSÉ cheana féin le Cód 2016 ar a lán bealaí agus tá plean feidhmiúcháin i bhfeidhm aici lena chinntiú go gcloítear leis an gCód athbhreithnithe don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2017 agus blianta ina dhiaidh sin.

Freastal ar Chruinnithe Boird agus Coiste in 2016

	Bord	An Coiste Iniúchta agus Riosca	An Coiste Luach Saothair
Líon na gCruinnithe	9	6	1
Stiúrthóirí:			
Conor O'Kelly	9		1
Nick Ashmore	9		
Barbara Cotter	8	6	
Tom McAleese	9	6	
Rosheen McGuckian	8		1
Ann Nolan	9		1
AJ Noonan	9		
Richard Pelly	8		
Eilis Quinlan	9	6	

Tá Beartas i bhfeidhm ag CBSÉ maidir le Tuairisciú "Éagóra Ábhartha" agus Nochtadh Cosanta trínar féidir leis an bhfoireann, faoi rún, ábhair imní a ardú faoi mhírialtachtaí féideartha i dtuairisciú airgeadais nó i nithe eile.

Tá Cód lompair i bhfeidhm le haghaidh Stiúrthóirí agus nuashonraíodh é in 2016. Is fostaithe de chuid GBCN iad foireann CBSÉ agus iad sannta do CBSÉ. Tá na comhaltaí foirne sin faoi réir Chód Cleachtais GBCN maidir le Rúndacht agus lompair Gairmiúil. Táthar ag súil go gcinnteoidh na stiúrthóirí agus na comhaltaí foirne go mbeidh a gcuid gníomhaíochtaí go léir á rialú ag na caighdeáin eiticiúla a léirítear sa chód ábhartha.

Is comhlacht forordaithe poiblí í CBSÉ chun críocha na nAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001. Tá ceanglais maidir le nochtadh leasa freisin faoi Acht na gCuideachtaí, 2014, faoi Bhunreacht na Cuideachta agus faoin gCód. Tá nósanna imeachta i bhfeidhm ag CBSÉ chun cuidiú le Stiúrthóirí agus le Coistí a n-oibleagáidí maidir le nochtadh leasa a chomhlíonadh.

Faigheann an Bord tacaíocht ina chuid feidhmeanna ón Rúnaí a chomhordaíonn freisin feidhmiú Choistí éagsúla an Bhoird.

Rialachas ar lean

Coistí

Tuarascáil an Choiste Iniúchta agus Riosca

Chuidigh an Coiste Iniúchta agus Riosca leis an mBord chun maoirseacht a dhéanamh ar na nithe seo a leanas:

- caighdeán agus sláine na ráiteas airgeadais; athbhreithniú agus monatóireacht ar éifeachtacht na gcóras rialaithe inmheánaigh; an próiseas iniúchta inmheánaigh agus an fheidhm chomhlíonta; agus athbhreithniú ar na haschuir ón iniúcháir reachtúil, an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste;
- creat bainistíochta riosca CBSÉ, lena n-áirítear an fonn riosca a shocrú; monatóireacht ar mar atáthar ag cloí le rialachas rioscaí agus a chinntiú go sainaithnítear, go measúnaítear, go mbainistítear agus go dtuairiscítear rioscaí go cuí.

Tá triúr comhaltaí neamhfheidhmiúcháin den Bhord ar an gCoiste:

- Tom McAleese (An Cathaoirleach)
- Barbara Cotter
- Eilis Quinlan

Ní dhearnadh aon athrú ar bhallraíocht an Choiste i rith 2016.

Tháinig an Coiste le chéile sé huair in 2016. Áiríodh iad seo a leanas ar phríomhghníomhaíochtaí an Choiste in 2016:

Tuairisciú airgeadais

Rinne an Coiste athbhreithniú ar na ráitis airgeadais sular mhol siad don Bhord iad. Díríodh san athbhreithniú ar na modhanna cuntaasaíochta, ar Acht na gCuideachtaí 2014 agus ar shoiléire agus ar iomláine an nochta.

Rialuithe Inmheánacha

D'athbhreithnigh an Coiste leorgacht agus éifeachtacht na gcóras rialaithe inmheánaigh agus na ráiteas a bhí le cur san áireamh sna ráitis airgeadais maidir le rialuithe inmheánacha. Tuairiscíodh torthaí an Choiste chuig an mBord.

Comhlíonadh

D'athbhreithnigh an Coiste agus mhol sé don Bhord go ndéanfaí roinnt beartas a bhain le comhlíonadh a thabhairt chun dáta lena n-áirítear an Tuairisciú ar “Éagóir Ábhartha” agus an Beartas maidir le Nochthead Cosanta. Fuair sé an Tuarascáil Bhliantúil ar Chomhlíonadh agus d'athbhreithnigh sé na seirbhísí a cuireadh i gcrích.

Iniúchadh Reachtúil

Rinne an Coiste athbhreithniú ar an bplean iniúchta sheachtraigh roimh an iniúchadh agus tháinig sé le chéile leis an iniúcháir seachtrach chun athbhreithniú a dhéanamh ar na torthaí ar an iniúchadh a rinne sé ar na ráitis airgeadais. D'athbhreithnigh sé freisin freagairtí an lucht bainistíochta ar thorthaí agus ar chur i bhfeidhm mholtaí an iniúcháir ar bhonn leanúnach. Bhual an Coiste go príobháideach leis an iniúcháir seachtrach in 2016.

Iniúchadh Inmheánach

Fuair an Coiste tuairiscí rialta ón iniúcháir inmheánach. D'athbhreithnigh sé na príomhthátail ó thoradh athbhreithnithe iniúchta inmheánaigh aonair a cuireadh i gcrích faoi phlean iniúchta inmheánaigh riosca-bhunaithe 2016 a forbraíodh agus inar díríodh ar na príomhrioscaí os comhair CBSÉ. Rinne sé monatóireacht ar chur i bhfeidhm mholtaí an iniúchta inmheánaigh agus d'athbhreithnigh agus cheadaigh sé plan iniúchta inmheánaigh 2017.

Bhual an Coiste go príobháideach le Ceannasaí Iniúchta Inmheánaigh GBCN in 2016 agus d'athbhreithnigh sé éifeachtacht an iniúcháir inmheánaigh.

Riosca

Mhol an Coiste go dtabharfaí an Beartas agus Creat um Bainistíocht Riosca chun dáta, agus an Ráiteas ar Fhonn Riosca don Bhord. Fuair sé tuairiscí rialta ón gCeannasaí Riosca maidir le rioscaí CBSÉ agus na rialuithe atá i bhfeidhm chun rioscaí a mhaolú. Rinne sé monatóireacht ar dhul chun cinn na feidhme Riosca ó thaobh bainistíochta riosca a fhorbairt, lena n-áirítear rioscaí atá ag teacht chun cinn a thuairisciú.

Rinne an Coiste athbhreithniú ar a théarmaí tagartha agus mhol sé roinnt leasuithe don Bhord. Ghlac an Bord leis na leasuithe sin. Rinne sé athbhreithniú freisin ar a fheidhmíocht féin.

Ceadaíodh tosaíochtaí an Choiste maidir le 2017 mar chuid dá Chlár Oibre le haghaidh 2017.

Nuashonrú ar an gCoiste Luach Saothair

Bhunaigh an Bord Coiste Luach Saothair i mí Mheán Fómhair 2016 chun comhairle a chur ar an mBord ar chúrsaí a bhaineann le luach saothair. Tá triúr comhaltaí ar an gCoiste:

- Rosheen McGuckian (An Cathaoirleach)
- Ann Nolan
- Conor O'Kelly

I ndiaidh chinneadh an Bhoird an Coiste a bhunú, bhuail sé le chéile uair amháin roimh dheireadh 2016 chun machnamh a dhéanamh ar a théarmaí tagartha.

Nuashonrú ar an gCoiste Creidmheasa

Bhunaigh an Bord Coiste Creidmheasa i mí Feabhra 2017 chun cuidiú leis an mBord athbhreithniú a dhéanamh ar chinntí creidmheasa agus iad a fhaomhadh, agus chun maoirseacht agus monatóireacht a dhéanamh ar riosca creidmheasa. Tá beirt chomhaltaí ceaptha den Bhord ar an gCoiste, an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin agus nach mó ná beirt ar comhaltaí foirne sinsearach de CBSÉ nó GBCN iad. Tá ceathrar comhaltaí ar an gCoiste:

- Richard Pelly (An Cathaoirleach)
- Rosheen McGuckian
- Nick Ashmore
- Ray Mangan (An Ceannasaí Riosca, CBSÉ)

Tá folúntas amháin ar an gCoiste faoi láthair.

Bainistíocht Riosca

Tá sé mar aidhm ag CBSÉ riosca a bhainistiú ar bhealach eolasach agus réamhghníomhach, de réir a Creat Bainistíochta Riosca agus an Ráitis ar Fhonn Riosca, ar bhealach a fhágann go bhfuil an leibhéal riosca ag teacht leis an mbunghníomhaíocht ghnó agus go dtuigeann CBSÉ agus go bhfuil sí in ann tionchar

riosca a bhainistiú nó a iompar má thagann sé chun cinn. Comhlíonann CBSÉ na forálacha bainistíochta riosca sa Chód Cleachtais maidir le Rialachas na gComhlachtaí Stáit.

D'athbhreithnigh an Bord an Clár Riosca in 2016, agus faigheann sé nuashonrú bainistíochta riosca maidir le rioscaí arda agus rioscaí atá ag teacht chun cinn mar chuid de gach Tuarascáil ón bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin.

Róil agus Freagrachtaí

Tá an Bord freagrach as an bhfonn riosca a leagan síos agus as maoirseacht a dhéanamh ar ghníomhaíocht bainistíochta riosca agus í a threorú ar fud CBSÉ. Shainordaigh an Bord go gcomhtháthófaí agus go leabófaí bainistíocht riosca i dtion agus i gcultúr CBSÉ.

Tá an Coiste Iniúchta agus Riosca freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar fhorfheidhmiú Bheartas agus Chreat Bainistíochta Riosca CBSÉ agus as a chinntiú go soláthraíonn samhail rialachais bainistíochta riosca CBSÉ leibhéil neamhspleáchais agus dúshlán atá iomchuí. Tuairiscíonn an Coiste Iniúchta agus Riosca don Bhord.

Trí Líne Chosanta

Tá Beartas agus Creat Bainistíochta Riosca CBSÉ bunaithe ar an tsamhail de thrí líne chosanta. Taobh istigh den tsamhail sin, tabhaíonn foireann agus lucht bainistíochta CBSÉ (an chéad líne) na rioscaí agus is leo féin iad, agus soláthraíonn feidhm riosca CBSÉ agus feidhmeanna rialaithe eile (an dara líne) maoirseacht neamhspleách agus dúshlán cuspóra don chéad líne chosanta, chomh maith le monatóireacht a dhéanamh ar riosca agus é a thuairisciú. Soláthraíonn an fheidhm Iniúchta Inmheánaigh (an tríú líne) deimhniú neamhspleách, réasúnach, riosca-bhunaithe do phríomhpháirtithe leasmhara maidir le stóinseacht chóras bainistíochta riosca CBSÉ, maidir le rialachas agus dearadh agus éifeachtacht oibríochtúil thimpeallacht an rialaithe inmheánaigh.

Rialachas ar lean

Iniúchadh

De réir ceanglais reachtúla, déanann an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste iniúchadh ar CBSÉ. Tá feidhm iniúchta inmheánaigh CBSÉ á bainistiú ag feidhm Iniúchta Inmheánaigh GBCN agus cuimsítear ann gnólacht seachtrach, KPMG faoi láthair, a ceapadh chun obair iniúchta inmheánaigh a dhéanamh agus é ag tuairisciú do Cheannasaí an Iniúchta Inmheánaigh.

Rioscaí Bunairgid agus Neamhchinnteachtaí

Tá CBSÉ neamhchosanta ar réimse leathan rioscaí a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar fheidhmíocht airgeadais agus oibriúcháin CBSÉ. Bunaítear na próisis chun riosca a shainaithint, a mheas, a luacháil, a thomhas, a thuairisciú agus a mhaolú sa Bheartas agus sa Chreat Bainistíochta Riosca. Shainaithin CBSÉ na rioscaí bunairgid agus neamhchinnteachtaí seo a leanas a d'fhéadfadh drochthionchar a imirt ar bhaint amach a cuspóirí.

Riosca Straitéiseach

Bíonn CBSÉ ag brath ar éileamh ó iasachtóirí ar aghaidh agus ar GBManna d'fhonn a príomhchuspóir straitéiseach a bhaint amach, is é sin creidmheas breise a chur ar fáil do GBManna in Éirinn, agus d'fhonn inbhuanaitheacht airgeadais a bhaint amach. Má theipeann uirthi a táirgí a struchtúrú go cuí agus straitéis iomchuí a úsáid chun iad sin a sheachadadh, tá an baol ann nach mbeidh iasachtóirí ar aghaidh rannpháirteach mar a ceapadh dóibh agus ní bhainfidh GBManna leas as na táirgí tairgthe.

Riosca Creidmheasa

Tá CBSÉ neamhchosanta ar an riosca go mainneoidh contrapháirtí iasachtaithe ar a oibleagáidí agus go dteipfidh air a fhiachas a aisíoc ina iomláine, rud a chruthaíonn caillteanais do CBSÉ. Is do na hiasachtóirí ar aghaidh a dtugann sí iasachtaí dóibh is mó atá príomh-neamhchosaint riosca creidmheasa CBSÉ. Mar sin féin, in 2017, glacfaidh CBSÉ roinnt neamhchosaint riosca creidmheasa, ar bhonn teoranta, do na GBManna tairbhíocha deiridh a bhfuil a gcuid iasachtaí cumhdaithe ag ráthaíochtaí arna n-eisiúint ag CBSÉ d'iasachtóirí ar aghaidh.

Riosca Oibriúcháin

Tá CBSÉ neamhchosanta ar raon leathan rioscaí oibriúcháin a eascraíonn ó na daoine, ó na córais agus ó na próisis a bhíonn i gceist chun a cuspóir a bhaint amach. I measc na bpríomhrioscaí oibriúcháin tá teipeanna i gcórais, earráidí próisis, a bheith ag brath rómhór ar dhaoine aonair tábhachtacha, teip nósanna imeachta a leanúint, earráidí a thuairisciú agus dá mbarr sin go léir d'fhéadfadh sé go dteipfeadh sa deireadh thiar ar CBSÉ a cuid cuspóirí a chomhlíonadh agus go ndéanfaí damáiste mór dá clú.

Riosca ó thaobh acmhainní a chur ar fáil

Is eagraíocht bheag í CBSÉ a bhíonn ag brath ar lucht gairme speisialtachta oilte chun a cuspóirí reachtúla a chomhlíonadh. Tá an baol ann nach mbeidh an taithí agus an saineolas iomchuí ag CBSÉ, rud a chiallódh go dteipfeadh uirthi a cuid cuspóirí a bhaint amach.

Tuairisc ar Éifeachtúlacht Fuinnimh

Is fostaithe de chuid GBCN iad foireann CBSÉ agus sanntar do CBSÉ iad. Feidhmíonn CBSÉ as Foirgneamh an Státchiste, Sráid na Canálach Móire, Baile Átha Cliath 2. Déantar miondealú i dTuarascáil Éifeachtúlacht Fuinnimh GBCN ar úsáid fuinnimh sna háitribh sin agus foilsítear é i dTuarascáil Bhliantúil GBCN.

Ráitis Airgeadais

- 26 Tuarascáil na Stiúrthóirí
- 29 Ráiteas ar Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí
- 30 Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais
- 32 Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste
- 34 Ráiteas Ioncaim agus Ioncam Cuimsitheach Eile
- 35 Ráiteas ar an Staid Airgeadais
- 36 Ráiteas ar Athruithe ar Chothromas
- 37 Ráiteas ar Shreafaí Airgid
- 38 Nótaí leis na Ráitis Airgeadais
- 61 An Chuideachta agus Faisnéis Eile

Tuarascáil na Stiúrthóirí

Is cuid de Thuarascáil na Stiúrthóirí í Tuarascáil Bhliantúil 2016.

Cuireann Stiúrthóirí Chorporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann ("an Chuideachta" nó "CBSÉ") a dtuarascáil agus ráitis airgeadais iniúchta i láthair maidir leis an mblain airgeadais don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016 ("an bhliain airgeadais").

Ionchorpraíodh an Chuideachta de bhun an Achta um Chorporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann, 2014 ('Acht CBSÉ 2014') an 12 Meán Fómhair 2014 agus rinneadh cuideachta gníomhaíochta ainmnithe di faoi Acht na gCuideachtaí, 2014 an 28 Iúil 2016. Baineann an Chuideachta leas as foinsí maoinithe náisiúnta agus idirnáisiúnta ar mhaithe le maoiniú ar chostas íseal a sholáthar d'iasachtóirí ar aghaidh ar gá dóibh an ráta tairbhiúil a chur ar aghaidh chuig iasachtaithe gnóthais bheaga agus mheánmhéide ("GBM") in Éirinn.

Is éard is iasachtóirí ar aghaidh ann ná bainc nó soláthraithe maoinithe neamhbhainc a gcuireann CBSÉ maoiniú ar aghaidh chucu, agus a bhaineann leas as an maoiniú sin chun creidmheas a sholáthar do GBManna incháilithe.

Príomhghníomhaíochtaí

Ba iad príomhghníomhaíochtaí CBSÉ i rith na bliana airgeadais ná maoiniú breise a fháil ó sholáthraithe maoinithe idirnáisiúnta agus ó acmhainní an Stáit, agus iasachtaí fadtéarmacha ar chostas íseal a sholáthar d'institiúidí iasachtaithe ar aghaidh lena ndáileadh trí chreidmheas a sholáthar d'iasachtaithe GBManna in Éirinn.

Athbhreithniú gnó agus forbairtí is dóigh a tharlóidh sa todhchaí

Tugtar tuairisc i Ráiteas an Chathaoirligh agus in Athbhreithniú an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin sa Tuarascáil Bhliantúil ar fhorbairt agus ar fheidhmíocht na Cuideachta sa bhliain airgeadais, ar theagmhais mhóra a tharla le déanaí agus ar fhorbairtí is dóigh a tharlóidh sa todhchaí. Tá tuilleadh faisnéise maidir le straitéis agus samhail ghnó CBSÉ leagtha amach sa rannán ar Straitéis den Tuarascáil Bhliantúil agus tá athbhreithniú cuimsitheach ar oibríochtaí CBSÉ leagtha amach sa rannán Athbhreithniú Gnó den Tuarascáil Bhliantúil.

I rith na bliana airgeadais, dhírigh an Chuideachta ar mhaoiniú breise a aimsiú ó mhaoinitheoirí idirnáisiúnta agus acmhainní Stáit, maoinitheoirí breise a aimsiú chomh maith leis an líon saoráidí iasachtaithe ar aghaidh a mhéadú. Is é samhail ghnó tosaigh CBSÉ ná maoiniú mórdhiola ar chostas íseal a sholáthar d'iasachtóirí ar aghaidh (bainc agus soláthraithe maoinithe neamhbhainc), a thugann maoiniú ansin do GBManna. Thóg CBSÉ ról chuici féin i rith na bliana airgeadais mar bhainisteoir agus oibreoir na Scéime Ráthaíochta Creidmheasa thar ceann an Aire Post, Fiontar agus Nuálaíochta. Sa bhliain airgeadais, léiríonn siad seo a leanas na príomhthorthaí feidhmíochta:

- €450 milliún de mhaoiniú breise tiomnaithe faighte ag CBSÉ faoi chomhaontuithe a síníodh le beirt mhaoinitheoirí nua;
- €155 milliún de shaoráidí iasachtaithe breise ar chostas íseal tiomnaithe ag CBSÉ do thrí iasachtóir nua ar aghaidh;
- €420 milliún tarraingthe ag iasachtóirí ar aghaidh CBSÉ ar mhaithe le hiasachtaí a thabhairt do GBManna;
- €377 milliún d'iasachtaí ar chostas íseal curtha ar aghaidh ag iasachtóirí ar aghaidh chuig GBManna.

Rioscaí bunairgid agus neamhchinnteachtaí

Tá mionsonraí thíos maidir leis na rioscaí bunairgid agus na neamhchinnteachtaí atá os comhair na Cuideachta.

Riosca Straitéiseach

- Bíonn CBSÉ ag brath ar éileamh ó iasachtóirí ar aghaidh agus GBManna d'fhonn a príomhchuspóir straitéiseach a bhaint amach, is é sin creidmheas breise a chur ar fáil do GBManna in Éirinn, agus d'fhonn inbhuanaitheacht airgeadais a bhaint amach. Má theipeann uirthi a táirgí a struchtúru go cuí agus straitéis iomchuí a úsáid chun iad sin a sheachadadh, tá an baol ann nach mbeidh iasachtóirí ar aghaidh rannpháirteach mar a ceapadh dóibh agus ní bhainfidh GBManna leas as na táirgí tairgthe.

Riosca Creidmheasa

- Tá CBSÉ neamhchosanta ar an riosca go mainneoidh contrapháirtí iasachtaithe ar a oibleagáidí agus go dteipfidh air a fhiachas a aisíoc ina iomláine, rud a chruthóidh caillteanais do CBSÉ. Is do na hiasachtóirí ar aghaidh a dtugann sí iasachtaí dóibh is mó atá príomh-neamhchosaint riosca creidmheasa CBSÉ. Mar sin féin, in 2017, glacfaidh CBSÉ roinnt neamhchosaint riosca creidmheasa, ar bhonn teoranta, do na GBManna tairbhíocha deiridh a bhfuil a gcuid iasachtaí cumhdaithe ag ráthaíochtaí arna n-eisiúint ag CBSÉ d'iasachtóirí ar aghaidh.

Riosca Oibriúcháin

- Tá CBSÉ neamhchosanta ar raon leathan rioscaí oibriúcháin a eascraíonn ó na daoine, ó na córais agus ó na próisis a bhíonn i gceist chun a cuspóir a bhaint amach. I measc na bpríomhrioscaí oibriúcháin tá teipeanna i gcórais, earráidí próisis, a bheith ag brath rómhór ar dhaoine aonair tábhachtacha, teip nósanna imeachta a leanúint, earráidí a thuairisciú, etc., agus dá mbarr sin go léir d'fhéadfadh sé go dteipfeadh sa deireadh thiar ar CBSÉ a cuid cuspóirí a chomhlíonadh agus go ndéanfaí damáiste mór dá clú.

Riosca ó thaobh acmhainní a chur ar fáil

- Is eagraíocht bheag í CBSÉ a bhíonn ag brath ar lucht gairme speisialtachta oilte chun a cuspóirí reachtúla a chomhlíonadh. Tá an baol ann nach mbeidh an taithí agus an saineolas iomchuí ag CBSÉ, rud a chiallódh go dteipfeadh uirthi a cuid cuspóirí a bhaint amach.

Bainistíocht riosca airgeadais

Tá an chuideachta neamhchosanta ar riosca creidmheasa, riosca margaidh, riosca leachtachta, riosca caipitil agus riosca comhchruinnithe i ngnáthchúrsa a cuid gnó. Tá tuilleadh sonraí maidir le beartas na Cuideachta agus an chaoi a ndéanann sí bainistiú ar na rioscaí sin i Nóta 13 leis na ráitis airgeadais.

Stiúrthóirí

Bhí siad seo a leanas ina Stiúrthóirí ag aon tráth i rith na bliana airgeadais:

Conor O'Kelly
 Nicholas Ashmore
 Barbara Cotter
 Tom McAleese
 Rosheen McGuckian
 Ann Nolan
 AJ Noonan
 Richard Pelly
 Eilis Quinlan

Leasanna na Stiúrthóirí

Ní raibh aon leas tairbhiúil ag na Stiúrthóirí sa Chuideachta i rith na bliana airgeadais ná ag deireadh na bliana airgeadais (Feic Nóta 24). Is leis an Aire Airgeadais amháin scairchaipiteal eisithe na Cuideachta (Feic Nóta 21 agus 25).

Taifid chuntasaíochta dhóthanacha

Cinntíonn na Stiúrthóirí go gcomhlíonann an Chuideachta a dualgais maidir le taifid chuntasaíochta a choinneáil mar a éilítear faoi ailt 281 go 285 d'Acht na gCuideachtaí 2014, trí úsáid a bhaint as pearsanra cuntasaíochta cáilithe agus córais agus nósanna imeachta cuí, arna leagan amach sa Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais ar leathanach 8. Coinnítear na taifid chuntasaíochta in oifig chláraithe na Cuideachta i bhFoirgneamh an Státhchiste, Sráid na Canálach Móire, Baile Átha Cliath 2, Éire, D02 XN96.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Torthaí agus díbhinní

Leagtar amach na torthaí don bhliain airgeadais agus staid gnóthaí na Cuideachta sa Ráiteas Ioncaim agus Ioncam Cuimsitheach Eile agus an Ráiteas ar an Staid Airgeadais ar leathanaigh 34 agus 35 faoi seach.

Níor íoc an Chuideachta aon díbhinní i rith na bliana airgeadais lena scairshealbhóir aonair, an tAire Airgeadais, agus níl sé i gceist aici aon díbhinní a íoc le haghaidh na bliana airgeadais seo.

Teagmhais tar éis na tréimhse tuairiscithe

Feic Nóta 25 de na ráiteas airgeadais.

Iníúcháir

Is é an tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste iníúcháir na Cuideachta de bhua alt 19 d'Acht CBSÉ 2014.

Ghlac gach duine de na Stiúrthóirí na céimeanna go léir ba chóir dó nó di a bheith glactha aige/aici mar Stiúrthóir d'fhonn é/í féin a chur ar an eolas faoi aon fhaisnéis iníúchta ábhartha agus d'fhonn a chinntiú go bhfuil an tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste ar an eolas maidir leis an bhfaisnéis sin.

Faofa agus údaraithe lena eisiúint ag an mBord Stiúrthóirí agus sínithe thar a cheann:

Nicholas Ashmore

An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin
Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

Conor O'Kelly

An Cathaoirleach
Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

12 Aibreán 2017

Ráiteas ar Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí

Éilítear i ndlí na gcuideachtaí ar Stiúrthóirí ráitis airgeadais a ullmhú le haghaidh gach bliana airgeadais. Roghnaigh an Stiúrthóirí na ráitis airgeadais a ullmhú de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn (“creat tuairiscithe airgeadais iomchu”) agus de réir Acht na gCuideachtaí, 2014.

Faoi dhlí na gcuideachtaí, níor chóir do na Stiúrthóirí na ráitis airgeadais a fhaomhadh mura bhfuil siad sásta go dtugtar léargas fíor agus cóir iontu ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar sheasamh airgeadais na Cuideachta amhail deireadh na bliana airgeadais agus ar bhrabús nó ar chaillteanas na Cuideachta don bhliain airgeadais, agus go gcloíonn siad ar gach bealach eile le hAcht na gCuideachtaí, 2014.

Agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú, éilítear ar na Stiúrthóirí:

- beartais chuí chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach;
- breithiúnais agus meastacháin atá réasúnta agus críonna a dhéanamh;
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh, ach amháin má tá sé míchuí sin a dhéanamh;
- a lua cibé ar ullmhaíodh nó nár ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán cuntasaíochta infheidhmithe, na caighdeáin sin a shainaithint, agus éifeacht agus cúiseanna le haon imeacht ó na caighdeáin sin a thabhairt le fios.

Tá na Stiúrthóirí freagrach as a chinntiú go gcoinníonn an Chuideachta nó go mbíonn sí ina cúis le coinneáil taifid chuntasaíochta chuí ina mínítear agus ina dtaifeadtar i gceart idirbhearta na Cuideachta, a chumasaíonn ag am ar bith sócmhainní, dliteanais, staid airgeadais agus brabús agus caillteanas na Cuideachta a chinneadh le beachtas réasúnta, cur ar a gcumas a chinntiú go gcloíonn na ráitis airgeadais agus tuairisc na Stiúrthóirí le hAcht na gCuideachtaí, 2014 agus go gcuireann sé ar a gcumas na ráitis airgeadais a iniúchadh.

Tá na Stiúrthóirí freagrach freisin as sócmhainní na Cuideachta a chosaint agus, dá réir sin, as bearta réasúnta a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a aimsiú.

Tá na Stiúrthóirí freagrach as cothabháil agus sláine na faisnéise airgeadais agus eile ar shuíomh gréasáin na cuideachta (www.sbc.gov.ie). Ní hionann an reachtaíocht in Éirinn a bhaineann le hullmhú agus le scaipeadh ráiteas airgeadais agus an reachtaíocht i ndlínsí eile.

Faofa agus údaraithe lena eisiúint ag an mBord Stiúrthóirí agus sínithe thar a cheann:

Nicholas Ashmore

An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin
Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

Conor O'Kelly

An Cathaoirleach
Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

12 Aibreán 2017

Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais

Freagracht as an gCóras Rialaithe Inmheánaigh Airgeadais

Aithníonn an Bord Stiúrthóirí a fhreagracht as córas rialaithe inmheánaigh airgeadais cuí a chothabháil. Tá sé i gceist go gcuirfeadh an córas dearbhú réasúnta, agus ní iomlán, ar fáil go gcosnaítear sócmhainní, go dtugtar údarás do gach idirbheart agus go dtaifeadtar iad i gceart, agus go ndéantar earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha a chosc nó a bhrath go tráthúil.

Príomhnósanna Imeachta Rialúcháin

Ghlac an Bord Stiúrthóirí céimeanna lena chinntiú gurb ann do thimpeallacht chuí rialaithe trí thabhairt faoi na nithe seo a leanas:

- freagrachtaí bainistíochta a shainmhíniú go soiléir;
- nósanna imeachta foirmiúla a bhunú chun laigí suntasacha rialúcháin a thuairisciú agus gníomh ceartúcháin cuí a chinntiú;
- Coiste Iniúchta agus Riosca a bhunú chun comhairle a chur ar an mBord Stiúrthóirí maidir le feidhmiú a fhreagrachtaí don chóras um rialú inmheánach airgeadais.

Tá nósanna imeachta curtha le chéile ag CBSÉ chun rioscaí gnó a shainaithint agus a mheasúnú mar seo a leanas:

- cineál, méid agus impleacht airgeadais na rioscaí atá roimh an eagraíocht a shainaithint;
- an chosúlacht go dtarlóidh rioscaí sainaitheanta a mheas;
- cumas na heagraíochta a mheas i ndáil le rioscaí a tharlaíonn a bhainistiú agus a mhaolú.

Tá an córas rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar chreatlach d'fhaisnéis rialta bhainistíochta, nósanna imeachta riaracháin, lena n-áirítear leithlisiú dualgas agus córas tarmलगin agus cuntasachta. Áirítear leis sin go háirithe:

- córas cuimsitheach buiséadaithe le buiséad bliantúil a dhéanann an Bord Stiúrthóirí a athbhreithniú agus a chomhaontú;
- athbhreithnithe rialta ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla a thaispeánann comhlíonadh airgeadais i gcoinne réamhaisnéise;
- socrú spriocanna chun feidhmíocht airgeadais agus feidhmíocht eile a thomhas;
- disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadail;
- comhlíonadh an Tuairiscithe ar 'Éagóir Ábhartha' agus an Bheartais maidir le Nochtadh Cosanta agus an Beartas Frithchalaioise;
- tuairisciú rialta ar fheidhmíocht iasachtóirí ar aghaidh.

Ghlac an Bord Stiúrthóirí leis an gCód Cleachtais maidir le Rialachas na gComhlachtaí Stáit ('an Cód'), arna oiriúnú i líon teoranta cásanna de réir struchtúir rialachais agus imthosca gnó CBSÉ. Tháinig Cód athbhreithnithe i bhfeidhm ón 1 Meán Fómhair 2016. I gcomhréir le soiléire arna heisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe maidir le cur i bhfeidhm Chód 2016, chuir CBSÉ Cód 2009 i bhfeidhm maidir leis na nochtáí atá leagtha síos sa Tuarascáil Bhliantúil agus sna Ráitis Airgeadais seo. Ina ainneoin sin, cloíonn CBSÉ cheana féin le Cód 2016 ar a lán bealaí agus tá plean feidhmiúcháin i bhfeidhm aici lena chinntiú go gcloítear leis an gCód athbhreithnithe don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2017 agus blianta ina dhiaidh sin.

An Coiste Iniúchta agus Riosca

Tá Coiste Iniúchta agus Riosca ag CBSÉ, a fheidhmíonn de réir na bprionsabal sa Chód. Áirítear le freagrachtaí an Choiste Iniúchta agus Riosca maoirsiú an phróisis tuairiscithe airgeadais, athbhreithniú an chórais rialaithe inmheánaigh agus athbhreithniú na bpróiseas iniúchta inmheánaigh agus sheachtraigh.

Maoirsíonn an Coiste Iniúchta agus Riosca gníomhaíochtaí iniúchta inmheánaigh CBSÉ, a fheidhmíonn feidhm iniúchta inmheánaigh Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta ("GBCN"). Cuirtear obair na feidhme iniúchta inmheánaigh ar an eolas trí anailís ar na rioscaí a bhfuil CBSÉ neamhchosanta orthu, agus réitítear plean bliantúil maidir le hiniúchadh inmheánach bunaithe ar an anailís seo.

Aontaíodh an plean iniúchta inmheánaigh don bhliain airgeadais le bainistíocht CBSÉ agus d'fhaomh an Coiste Iniúchta agus Riosca é i mí Iúil 2015. Ar bhonn rialta, soláthraíonn an fheidhm iniúchta inmheánaigh tuarascáil maidir le gníomhaíocht iniúchta inmheánaigh do lucht bainistíochta CBSÉ agus don Choiste Iniúchta agus Riosca. Tugtar breac-chuntas sna tuarascálacha sin ar aon torthaí agus ar aon mholtaí maidir le rialúcháin inmheánacha a ndearnadh athbhreithniú orthu. Déantar monatóireacht ar an dul chun cinn i gcomparáid leis na moltaí agus déantar é a thuairisciú don Choiste Iniúchta agus Riosca.

GBCN

Braitheann CBSÉ méid áirithe ar rialuithe a fheidhmíonn GBCN a chuireann seirbhísí airgeadais, acmhainní daonna, dlí, iniúchta inmheánaigh, riosca agus comhlíonta áirithe ar fáil do CBSÉ, arna fhoráil faoi alt 10 d'Acht CBSÉ 2014, agus arna comhaontú sa Chomhaontú Leibhéal Seirbhíse idir GBCN agus CBSÉ. Tá córas dea-fhorbartha rialaithe inmheánaigh ag GBCN agus cuirtear aon seirbhísí comhroinnte ar fáil do CBSÉ laistigh den chreat reatha rialaithe sin. Fuair a CBSÉ ráthaíocht ó GBCN go ndearnadh athbhreithniú ar a chórais um rialú airgeadais inmheánaigh i ndáil le seirbhísí a chuirtear ar fáil do CBSÉ.

Bainistíocht riosca

Tá an Coiste Iniúchta agus Riosca freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar fhorfheidhmiú an Bheartais agus Creat Bainistíochta Riosca agus an Ráitis ar Fhonn Riosca a d'fhaomh an Bord Stiúrthóirí. Cothaítear Clár Riosca ina sainithnítear agus ina gcatagóirítear rioscaí a d'fhéadfadh cosc a chur ar CBSÉ a cuid cuspóirí a bhaint amach agus déantar measúnú sa chlár ar thionchar na dteagmhais éagsúil riosca. Ar bhonn na rioscaí a shainithnítear, forfheidhmítear rialuithe chun na rioscaí sin a bhainistiú agus a mhaolú. Déanann an Coiste Iniúchta agus Riosca athbhreithniú ráithiúil ar an gClár Riosca. Déanann an Bord Stiúrthóirí athbhreithniú ar an gclár ar bhonn bliantúil ar a laghad. Is gá don fhoireann bainistíochta fianú ar bhonn ráithiúil go bhfuil na rialuithe sa Chlár Riosca i bhfeidhm agus éifeachtach.

Monatóireacht

Cuirtear an mmonatóireacht agus an t-athbhreithniú ar éifeachtúlacht an chórais um rialú inmheánach airgeadais ar an eolas trí na bainisteoirí laistigh de CBSÉ atá freagrach as forbairt agus as cothabháil na creatlaí rialaithe airgeadais, trí thorthaí obair na feidhme iniúchta inmheánaigh agus trí thuairimí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste ina litir bhainistíochta nó i dtuarascálacha eile.

Déanann an Bord Stiúrthóirí monatóireacht ar an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais tríd an gCoiste Iniúchta agus Riosca. Comhlíonann an Coiste Iniúchta agus Riosca a fheidhmeanna de réir Théarmaí Tagartha an Choiste Iniúchta agus Riosca.

Athbhreithniú Bliantúil ar Rialuithe

Deimhnímid go ndearnamar, an Bord Stiúrthóirí, maidir leis an mbliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2016, agus comhairle glactha againn ón gCoiste Iniúchta agus Riosca, athbhreithniú ar éifeachtúlacht an chórais um rialú inmheánach airgeadais.

Conor O'Kelly

An Cathaoirleach

Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

12 Aibreán 2017

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

chuig an Aire Airgeadas

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais Chorpáraid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016 faoin Acht um Chorpárid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann, 2014. Tá an ráiteas ioncaim, agus ioncam cuimsitheach eile, ráiteas maidir leis an staid airgeadais, ráiteas ar athruithe ar chothromas, ráiteas ar shreabhaí airgid agus na nótaí gaolmhara sna ráitis airgeadais. Is ionann an creat tuairiscithe airgeadais a cuireadh i bhfeidhm ina n-ullmhú agus Acht na gCuideachtaí, 2014 agus cleachtas cuntasaoíochta a nglactar leis go coitianta in Éirinn.

Freagrachtaí na stiúrthóirí

Tá na stiúrthóirí freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú, as a chinntiú go dtugann siad léargas fírinneach, cóir agus go gcloíonn siad ar gach bealach eile le hAcht na gCuideachtaí 2014 agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Is é an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh agus tuairisciú orthu de réir an dlí is infheidhme.

Déantar m'iniúchadh trí thagairt do na léirbhreithnithe speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus lena bhfeidhmiú.

Déantar m'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (An Ríocht Aontaithe agus Éire) agus de réir Chaighdeán Eiticiúla an Bhoird um Chleachtais Iniúcháireachta d'Iniúcháirí.

Raon feidhme an iniúchta ar na ráitis airgeadais

Baineann iniúchadh le fianaise a fháil ar na méideanna agus na hábhair nochta sa chuntas riaracháin, iad a bheith dóthanach chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil an cuntas riaracháin saor ó mhíríteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó earráide. Cuimsíonn sé seo measúnú ar

- cibé acu an cuí í iad na beartais chuntasaoíochta ó thaobh chúinsí CBSÉ de, agus cibé acu ar cuireadh nó nár cuireadh i bhfeidhm go comhsheasmhach iad agus cibé acu ar nochtadh nó nár nochtadh go cuí iad
- réasúntacht na meastachán suntasach cuntasaoíochta a rinne na stiúrthóirí in ullmhú na ráiteas airgeadais, agus
- cur i láthair iomlán na ráiteas airgeadais.

Déanaim iarracht freisin fianaise a fháil faoi rialtacht na n-idirbheart airgeadais le linn an iniúchta.

Ina theannta sin, léigh mé tuarascáil bhliantúil CBSÉ chun aon neamhréireacht ábhartha leis na ráitis airgeadais iniúchta a shainaithint agus chun aon fhaisnéis atá mícheart go hábhartha de réir dealraimh a shainaithint, bunaithe ar an bhfaisnéis a ghnóthaigh mé le linn an t-iniúchadh a dhéanamh nó ar aon fhaisnéis atá neamhréireach go hábhartha leis an bhfaisnéis sin. Má thagaim ar an eolas faoi mhíríteas nó neamhréireacht ábhartha fhollasach ar bith, breathnaím ar na himpleachtaí a bheidh i gceist do mo thuarascáil.

Tuairim ar na ráitis airgeadais

I mo thuairim, tá na nithe seo fíor faoi na ráitis airgeadais

- tugann siad léargas fírinneach cóir ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar staid ghnóthaí CBSÉ amhail an 31 Nollaig 2016 agus ar a chaillteanas don bhliain dar chríoch an dáta sin; agus
- rinneadh iad a ullmhú mar is ceart i gcomhréir le cleachtas cuntasáíochta a bhfuil glacadh forleathan leis in Éirinn; agus
- ullmhaíodh i gceart iad de réir cheanglais Acht na gCuideachtaí, 2014.

Ábhair ar a gcaithim tuairisciú faoi Acht na gCuideachtaí 2014

Fuair an fhaisnéis agus na mínithe go léir a mheasaim is gá chun críocha m'iniúchta. I mo thuairim, ba leor taifid chuntasaíochta CBSÉ le go bhféadfaí iniúchadh éasca agus ceart a dhéanamh ar na ráitis airgeadais. Tá na ráitis airgeadais ar aon dul leis na taifid chuntasaíochta.

Is é mo thuairim go bhfuil an fhaisnéis a thugtar i dtuarascáil na stiúrthóirí comhsheasmhach leis na ráitis airgeadais.

Ábhair ar a dtuairiscím trí eisceacht

Tuairiscím trí eisceacht i gcás go n-aimsím

- aon ásc ábhartha nuair nár caitheadh airgead poiblí do na críocha a bhí beartaithe nó nuair nach raibh na hidirbhearta de réir na n-údarás atá á rialú, nó
- nach bhfuil an t-eolas a thugtar i dtuarascáil bhliantúil CBSÉ comhsheasmhach leis na ráitis airgeadais bhainteacha nó leis an eolas a fuair mé agus an t-iniúchadh á dhéanamh agam, nó
- nach léiríonn an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais gur chomhlíon CBSÉ an Cód Cleachtas maidir le Rialachas na gComhlachtaí Stáit, nó
- nach ndearnadh nochtaí maidir le luach saothair agus idirbhearta stiúrthóirí arna sonrú in Acht na gCuideachtaí, 2014, nó
- go bhfuil cúrsaí ábhartha eile ann a bhaineann leis an gcaoi ar cuireadh gnó poiblí i gcrích.

Níl aon rud le tuairisciú agam maidir leis na hábhair siúd ar a dtuairiscítear trí eisceacht.

Séamus McCarthy

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

13 Aibreán 2017

Ráiteas Ioncaim agus Ioncam Cuimsitheach Eile

Don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2016

	<i>Nóta</i>	1 Eanáir 2016 go 31 Nollaig 2016 €000	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015 €000
Ioncam úis	5	3,498	1,278
Speansas úis	6	(612)	(592)
Glanioncam úis		2,886	686
Ioncam eile	7	286	-
Speansais oibriúcháin	8	(4,819)	(4,416)
Caillteanas oibriúcháin		(1,647)	(3,730)
Caillteanas don tréimhse		(1,647)	(3,730)
Ioncam cuimsitheach eile		-	-
Iomlán an chaillteanais chuimsithigh don tréimhse		(1,647)	(3,730)

Tá na nótaí tionlacain mar chuid lárnach de na ráitis airgeadais.

Faofa agus údaraithe lena eisiúint ag an mBord Stiúrtóirí agus sínithe thar a cheann:

Nicholas Ashmore

An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

12 Aibreán 2017

Conor O'Kelly

An Cathaoirleach

Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

Ráiteas maidir leis an Staid Airgeadais

amhail an 31 Nollag 2016

	Nóta	2016 €000	2015 €000
Sócmhainní Seasta			
Sócmhainní doláimhsithe	16	785	505
Sócmhainní Airgeadais			
Íasachtaí agus infháltais	12	600,000	235,000
Sócmhainní reatha			
Airgead agus coibhéisí airgid	11	21,544	120,642
Íasachtaí agus infháltais	12	56,444	603
Infháltais eile	15	311	96
Iomlán na sócmhainní		679,084	356,846
Dlíteanais neamhreatha			
Maoiniú agus íasachtaí	18	660,000	350,000
Dlíteanais reatha			
Maoiniú agus íasachtaí	18	122	148
Cáin dlíte	17	8	16
Dlíteanais eile	17	14,331	412
Iomlán na ndlíteanas		674,461	350,576
Cothromas Scairshealbhóirí			
Scairchaipiteal	21	10,000	10,000
Caillteanais choinnithe	21	(5,377)	(3,730)
Iomlán an chothromais		4,623	6,270
Iomlán an chothromais agus na ndlíteanas		679,084	356,846

Tá na nótaí tionlacain mar chuid lárnach de na ráitis airgeadais.

Faofa agus údaraithe lena eisiúint ag an mBord Stiúrthóirí agus sínithe thar a cheann:

Nicholas Ashmore
An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

12 Aibreán 2017

Conor O'Kelly
An Cathaoirleach

Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

Ráiteas maidir le hAthruithe ar Chothromas

amhail an 31 Nollag 2016

	Scair- chaipiteal €000	Cailteanais choinnithe €000	Iomlán cothromas €000
Iarmhéid amhail an 12 Meán Fómhair 2014	-	-	-
Eisiúint scairchaipitil	10,000	-	10,000
Cailteanas don tréimhse ón 12 Meán Fómhair 2014 go dtí an 31 Nollaig 2015	-	(3,730)	(3,730)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2015	10,000	(3,730)	6,270
Cailteanas don bhliain	-	(1,647)	(1,647)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2016	10,000	(5,377)	4,623

Faofa agus údaraithe lena eisiúint ag an mBord Stiúrthóirí agus sínithe thar a cheann:

Nicholas Ashmore

An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

12 Aibreán 2017

Conor O'Kelly

An Cathaoirleach

Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

Ráiteas ar Sreafaí Airgid

Don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2016

	<i>Nóta</i>	1 Eanáir 2016 go 31 Nollaig 2016 €000	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015 €000
Sreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin			
Iasachtaí ar aghaidh a eisíodh		(420,000)	(235,000)
Fáltais úis		2,657	569
Íocaíochtaí úis		(516)	(443)
Aisíocaíocht táillí ag iasachtóirí ar aghaidh		204	49
Speansais oibriúcháin íochta		(4,922)	(4,110)
Glanairgead a úsáideadh i ghníomhaíochtaí feidhmithe		(422,577)	(238,935)
Sreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Ús a fuarthas		-	106
Ús íochta		(114)	-
Ceannachán sócmhainní doláimhsithe		(321)	(529)
Glanairgead ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		(435)	(423)
Sreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Maoinithe			
Iasachtaí maoinithe a fuarthas		310,000	350,000
Maoiniú ón Aire Talmhaíochta, Bia agus Mara	17	13,914	-
Eisiúint scairchaipitil	21	-	10,000
Glanairgead ó ghníomhaíochtaí maoiniúcháin		323,914	360,000
Airgead agus coibhéisí airgid ag tús na tréimhse		120,642	-
Airgead agus coibhéisí airgid ag deireadh na tréimhse		21,544	120,642

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

31 Nollaig 2016

1. Aonán tuairiscithe

Cuideachta is ea CBSÉ atá cónaitheach in Éirinn. Bunaíodh an Chuideachta de bhun Acht um Chorporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann 2014 an 12 Meán Fómhair 2014. Baineann an Chuideachta leas as foinsí maoinithe náisiúnta agus idirnáisiúnta ar mhaithe le maoiniú ar chostas íseal a sholáthar do GBManna na hÉireann trína cuid iasachtóirí ar aghaidh, agus rochtain ar mhaoiniú d'iasachtaithe GBM in Éirinn a fheabhsú.

Cuideachta gníomhaíochta ainmnithe phríobháideach aon chomhalta atá sa Chuideachta teoranta ag scaireanna corpraithe faoi Acht na gCuideachtaí, 2014 (Uimh. Chláraithe 549539). Is leis an Aire Airgeadais amháin scairchaipiteal eisithe CBSÉ. Tá oifig chláraithe na Cuideachta i bhFoirgneamh an Stáitchiste, Sráid na Canálach Móire, Baile Átha Cliath 2, Éire, D02 XN96.

2. Ráiteas comhlíonta

Ullmhaíodh ráitis airgeadais na Cuideachta don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2016 de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn agus de réir Acht na gCuideachtaí, 2014.

3. Meastacháin agus breithiúnais chuntasaíochta criticiúla

Éilíonn ullmhú na ráiteas airgeadais i gcomhréir le FRS 102 go n-úsáidtear meastacháin agus toimhdí a théann i bhfeidhm ar mhéideanna tuairiscithe na sócmhainní agus na ndlíteanas. Measúnaítear meastacháin agus breithiúnais go leanúnach agus tá siad bunaithe ar roinnt tosca eile, lena n-áirítear ionchais maidir le teagmhais amach anseo a chreidtear a bheith réasúnach sna himthosca.

Creideann an lucht bainistíochta go bhfuil na toimhdí bunúsacha a úsáidtear cuí agus go léirítear go cothrom an staid airgeadais agus na torthaí airgeadais i ráitis airgeadais na Cuideachta. Cuirtear síos ar réimsí lena mbaineann leibhéal níos airde breithiúnais nó castachta, nó ar réimsí ina bhfuil toimhdí agus meastacháin tábhachtach do na ráitis airgeadais thíos:

3.1 Na príomhfhoinsí is cúis le héiginnteacht sna meastacháin

Is iad seo a leanas na príomhfhoinsí a bhaineann leis an todhchaí, agus príomhfhoinsí éiginnteachta eile sna meastacháin ag deireadh na tréimhse tuairiscithe a bhféadfadh baol mór a bheith ag baint leo ó thaobh suimeanna glanluacha na sócmhainní agus na ndlíteanas sa chéad bhliain airgeadais eile a choigeartú go hábhartha.

3.1.1 Measúnú ar bhearnú iasachta

Déanann an Chuideachta athbhreithniú ar a punann iasachtaí agus infháiltais chun tásca a thabhairt ar bhearnú uair sa bhliain ar a laghad. Agus í ag cinneadh ar chóir go dtaifeadfaí caillteanas bearnaithe sa ráiteas ioncaim ag an dáta tuairiscithe, déanann CBSÉ breithiúnais an bhfuil aon fhaisnéis inbhraite ann a léiríonn fianaise ar bhearnú ar dóigh di a bheith ina cúis le moill intomhaiste ar uainiú nó laghdú ar mhéideanna inréadaithe an tsreafa mheasta airgid amach anseo nó nach bhfuil.

Déanann CBSÉ measúnú ar gach iasacht go haonarach ag deireadh na bliana airgeadais agus comhlánaíonn sí tuairisc ghairid, agus aird chuí ar rátáil chreidmheasa gach contrapháirtí (má tá rátáil acu), stair íocaíochta agus feidhmíocht na hiasachta, comhlíonadh cúnant, luach cúlbhannaí bunúsacha, coinníollacha margaidh agus timpeallacht gheilleagraich. Déanann lucht bainistíochta CBSÉ athbhreithniú agus faomhadh ar an measúnú, lena n-áirítear an Ceannasaí Riosca agus an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin.

3. Meastacháin agus breithiúnais chuntasaíochta chriticiúla ar lean

3.2 Breithiúnais chuntasaíochta chriticiúla nuair atá beartais chuntasaíochta á gcur i bhfeidhm

Ós rud é go mbaineann breithiúnas an lucht bainistíochta le meastachán a dhéanamh ar dhóchúlacht na dteagmhais amach anseo, d'fhéadfadh torthaí iarbhrí bheith difriúil ó na meastacháin sin, rud a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar mhéideanna tuairiscithe na sócmhainní agus na ndlíteanas amach anseo. Seachas na meastacháin (feic Nóta 3.1 thuas), níor iarradh ar an gCuideachta aon bhreithiúnais chriticiúla bhreise a dhéanamh nuair a bhí a cuid beartais chuntasaíochta á gcur i bhfeidhm aici.

4 Beartais shuntasacha chuntasaíochta

4.1 Bonn ullmhúcháin

Ullmhaítear na ráitis airgeadais ar bhonn an ghnóthais leantaigh agus tá Bord Stiúrthóirí na Cuideachta ("an Bord") sásta go leanfaidh an Chuideachta mar ghnóthas leantach go ceann i bhfad.

Ina thuairim ar cé acu an bhfuil cuntasáocht ar bhonn an ghnóthais leantaigh cuí nó nach bhfuil, thug an Bord aird ar fheidhmeanna CBSÉ mar a leagtar amach in Acht CBSÉ 2014 agus i Meamram Comhlachais CBSÉ, agus creideann sé go bhfuil sé réasúnta a cheapadh, mar gheall ar chuspóir na reachtaíochta, go ndéanfaidh an Stát bearta cuí chun a chinntiú go mbeidh an Chuideachta in ann a sainordú a chomhlíonadh. Shocraigh an Bord i mí na Nollag 2016 scairchaipiteal breise de €25 milliún a eisiúint agus dheimhnigh an tAire Airgeadais go raibh sé mar rún aige i mí Eanáir 2017 suibscríobh le haghaidh tuilleadh scaireanna le luach €25 milliún. Cuireadh an t-idirbheart sin i gcrích i mí Feabhra 2017.

Is iad feidhmeanna na Cuideachta, i measc nithe eile, creidmheas breise a chur ar fáil agus soláthar creidmheasa bhreise a chur chun cinn ar bhealach stuama chuig fiontair nó daoine eile sa Stát, GBManna go háirithe, agus chun airgeadas a chur ar fáil do thionscadail a chuireann forbairt gheilleagrach an Stáit chun cinn.

Tá gníomhaíochtaí na Cuideachta faoi réir tosa riosca, lena n-áirítear riosca creidmheasa, riosca leachtachta, riosca comhchruinnithe agus riosca caipitil. Rinne an Bord athbhreithniú ar na tosa riosca seo agus ar gach eolas ábhartha chun measúnú a dhéanamh ar chumas na Cuideachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach. Déanann an Bord agus an Coiste Iniúchta agus Riosca athbhreithniú ar phríomhghnéithe de ghníomhaíochtaí na Gníomhaireachta ar bhonn leanúnach agus déanann siad athbhreithniú, nuair is cuí, ar na toimhdí criticiúla a mbuntacaíonn lena straitéisí fadtéarmacha.

Cuirtear na ráitis airgeadais i láthair in euro (€), airgeadra feidhmiúil agus cuir i láthair na Cuideachta. Luaitear na figiúirí a léirítear sna ráitis airgeadais ina mílte €.

Mar a cheadaítear le mír 4 i Sceideal 3 d'Acht na gCuideachtaí, 2014, chuir na Stiúrthóirí na socrúithe agus na ceannuideil agus na fo-cheannuideil a éilítear ar shlí eile le Formáid 1 Cuntas Brabúis agus Caillteanas in oiriúint toisc go n-éilíonn gnó speisialta na Cuideachta go ndéanfaí a leithéid d'oiriúnú.

4.2 Bonn tomhais

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil.

4.3 Ionstraimí airgeadais

Aithníonn agus tomhaiseann an Chuideachta a sócmhainní airgeadais agus a dlíteanas airgeadais de réir IAS 39 arna cheadú ag FRS 102. Cinneann an Chuideachta aicmiú a cuid ionstraimí airgeadais ag aithint tosaigh.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

4 Beartais shuntasacha chuntasaíochta (ar lean)

4.4 Sócmhainní Airgeadais

Iasachtaí agus infháltais

Is ionann iasachtaí agus infháltais agus sócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha lena ngabhann íocaíochtaí seasta nó athraithe nach bhfuil luaite i margadh gníomhach. Tráth an aitheantais tosaigh, tomhaistear na hiasachtaí ag luach cóir móide costais incriminteacha idirbhirt dhíreach atá inchurtha go díreach le heisiúint na hiasachta. Tomhaistear ina dhiaidh sin iad de réir costas amúchta trí úsáid a bhaint as Modh an Ghlanráta Úis arna leagan amach i Nóta 4.7.

4.5 Dlíteanais airgeadais

Níl aon dlíteanais airgeadais ag an gCuideachta ag deireadh na bliana ach amháin maoiniú agus iasachtaí. Is ionann iasachtaí maoinithe agus na hiasachtaí sin arna dtarraingt anuas ag an gCuideachta óna maoinithe d'fhonn tacú lena gníomhaíochtaí iasachtaithe ar aghaidh. Aithníonn an Chuideachta na hiasachtaí seo ina Ráiteas maidir leis an Staid Airgeadais ar an dáta ar tarraingíodh anuas an iasacht. Tomhaistear na hiasachtaí seo i dtosach de réir luach cóir móide costais incriminteacha idirbhirt dhíreach atá inchurtha go díreach le heisiúint an dlíteanais airgeadais. Tomhaistear ina dhiaidh sin iad de réir costas amúchta trí úsáid a bhaint as Modh an Ghlanráta Úis.

4.6 Dí-aithint sócmhainní agus dlíteanais airgeadais

Dí-aithnítear sócmhainní airgeadais nuair a scoireann na cearta conartha chun an sreabhadh airgid a fháil ó na sócmhainní seo de bheith ann nó nuair a aistrítear na sócmhainní agus nuair a aistrítear go mór gach riosca agus luach saothair úinéireacht na sócmhainní freisin. Dí-aithnítear sócmhainní airgeadais nuair a fhuasclaítear iad nó nuair a mhúchtar ar shlí eile iad.

4.7 Ioncam agus speansas úis

Aithnítear ioncam agus speansas úis do gach ionstraim airgeadais sa Ráiteas Ioncaim trí úsáid a bhaint as Modh an Ghlanráta Úis.

Is ionann Modh an Ghlanráta Úis agus modh chun costas amúchta sócmhainn airgeadais nó dlíteanas airgeadais a ríomh agus chun ioncam úis nó speansas úis a leithdháileadh thar an tréimhse airgeadais ábhartha. Is é an Glanráta Úis an ráta a lascainíonn go díreach íocaíochtaí measta airgid nó fáiltais mheasta airgid amach anseo thar shaolré ionchasach na hionstraime airgeadais le glansuim ghlanluacha na sócmhainne nó dlíteanais airgeadais. Agus an Glanráta Úis á ríomh, déanann an Chuideachta meastachán ar shreafaí airgid, ag cur gach téarma conarthach de chuid na hionstraime airgeadais san áireamh.

Chomh luath agus a leagtar anuas sócmhainn airgeadais mar thoradh ar chaillteanas bearnaithe, aithnítear ioncam úis trí úsáid a bhaint as an ráta bunaidh úis a úsáidtear chun sreafaí airgid amach anseo a lascainiú d'fhonn an caillteanas bearnaithe a thomhas.

Tugtar cuntas ar ioncam úis infhaighte ar iasachtaí le hiasachtóirí ar aghaidh i ngníomhaíochtaí oibriúcháin sa Ráiteas ar Shreafaí Airgid toisc go bhfuil iasachtú ar aghaidh mar chroí-oibríocht de chuid na Cuideachta. Tugtar cuntas ar gach ioncam úis eile i ngníomhaíochtaí infheistíochta toisc go mbaineann sé le gníomhaíochtaí bainistíochta airgid thirim.

Cuirtear an speansas úis a íoctar ar iasachtaí ó mhaoinithe i láthair laistigh de ghníomhaíochtaí oibriúcháin sa Ráiteas ar Shreafaí Airgid. Cuirtear an speansas úis a íoctar ar éarlaisí airgid agus ar tháirgí bainistíochta airgid i láthair i ngníomhaíochtaí infheistíochta sa Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus aicmítear é mar speansas úis eile i Nóta 6.

4 Beartais shuntasacha chuntasaíochta (ar lean)

4.8 Ioncam eile

Tá an t-ioncam a fhaigheann CBSÉ ón Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta, mar oibreoir agus mar bhainisteoir na Scéime Ráthaíochta Creidmheasa, bunaithe ar na costais a thabhaíonn CBSÉ chun an tseirbhís sin a sholáthar. Faightheann CBSÉ aisíocaíocht ar chostais tabhaithe amháin.

4.9 Bearnú sócmhainní airgeadais

Measann an Chuideachta, ag deireadh gach tréimhse airgeadais, an bhfuil fianaise oibiachtúil go bhfuil sócmhainn airgeadais nó grúpa sócmhainní airgeadais, tomhaiste ag costas amúchta, bearnaithe.

Maidir le hiasachtaí agus nithe infhaighte, tomhaistear an méid caillteanais mar dhifríocht idir suim ghlanluacha na sócmhainne agus luach reatha an tsreafa mheasta airgid amach anseo, lascainithe ag Glanráta Úis bunaidh úis na sócmhainne airgeadais. Aithnítear suim an chaillteanais bhearnaithe sa Ráiteas Ioncaim.

Déantar measúnú oibiachtúil ar na hiasachtaí do gach iasachtóir ar aghaidh i gcomhair bearnú ag deireadh na tréimhse airgeadais.

Áirítear le fianaise oibiachtúil go bhfuil sócmhainn airgeadais bearnaithe:

- deacracht shuntasach airgeadais an iasachtóra ar aghaidh;
- neamhchomhlíonadh na gcúnant agus na ngealltanais iasachta faoi seach, agus aon téarmaí agus coinníollacha arna gcur i bhfeidhm ag CBSÉ;
- sárúithe conarthacha, cosúil le mainneachtain nó le faillí ar ús nó ar phríomhíocaíochtaí;
- comharthaí go rachaidh an t-iasachtóir ar aghaidh isteach i bhféimheacht nó in atheagrú eile airgeadais.

Tar éis bearnú, aithnítear ioncam úis trí úsáid a bhaint as an nglanráta úis bunaidh a úsáideadh chun sreabhadh airgid amach anseo a lascainiú d'fhonn an caillteanas bearnaithe a thomhas. Más rud é, i dtréimhse airgeadais ina dhiaidh sin, go laghdaíonn an caillteanas bearnaithe agus go bhféadtar an laghdú a bhaint go hoibiachtúil le teagmhas a tharlaíonn tar éis aithint an bhearnaithe, aisiompaítear an caillteanas bearnaithe a bhí aitheanta roimhe sin. Aithnítear luach an aisiompaithe sa ráiteas ioncaim.

Nuair a chuirtear foráil ar leith i bhfeidhm ar lamháltas bearnaithe agus ní fheabhsaíonn ionchais aisghabhála, tiocfaidh am nuair a chinnfear nach bhfuil aon ionchas aisghabhála ann. Nuair a shroictear an pointe sin, díscríobhtar méid na hiasachta a mheastar a bheith thairis ionchas aisghabhála in aghaidh an lamháltais lena mbaineann i gcomhair bearnú iasachta. Laghdaíonn aisghabhálacha ina dhiaidh sin de mhéideanna a díscríobhadh méid an lamháltais do bhearnú iasachta sa Ráiteas Ioncaim.

4.10 Airgead agus coibhéisí airgid

Is ionann airgead agus coibhéisí airgid agus infheistíochtaí gearrthéarmacha atá an-leachtach agus so-aistrithe go méideanna aitheanta airgid agus atá faoi réir riosca neamhshuntasach a bhaineann le hathruithe ar luach.

Iompraítear airgead agus coibhéisí airgid ag costas amúchta sa Ráiteas maidir leis an Staid Airgeadais.

Léirítear sa Ráiteas ar Shreabhadh Airgid na hathruithe ar airgead agus ar choibhéisí airgid a d'eascair as gníomhaíochtaí oibriúcháin, ó ghníomhaíochtaí infheistíochta agus ó ghníomhaíochtaí maoinithe le linn na bliana airgeadais.

Tuairiscítear an sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin tríd an modh díreach, ina nochtar cineálacha móra fáiltais chomhlána airgid agus íocaíochtaí comhlána, a úsáid.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

4 Beartais shuntasacha chuntasaíochta (ar lean)

4.11 Sócmhainní doláimhsithe

Tá sócmhainní doláimhsithe comhdhéanta de bhogearraí a fuair an Chuideachta. Tomhaistear iad ag costas lúide amúchadh carntha agus aon chaillteanais bhearnaithe charntha.

Ní chaipitlítear caiteachas ina dhiaidh sin ar shócmhainní bogearraí ach nuair a mhéadaíonn sé tairbhí geilleagair amach anseo atá corpraithe sa tsócmhainn ar leith lena mbaineann siad. Déantar cur síos ar gach caiteachas eile de réir mar a thabhaítear é.

Amúchtar bogearraí sa Ráiteas loncainm ar bhunús na líne dhírigh thar a saolré úsáideach mheasta, ón dáta ar a bhfuil siad ar fáil le húsáid. Is ionann saolré úsáideach mheasta bhogearraí reatha CBSÉ agus cúig bliana.

Déantar modhanna amúchta, saolréanna úsáideacha agus luachanna iarmharacha a athbhreithniú ag gach dáta tuairiscithe agus coigeartaítear iad nuair is gá.

Ag gach dáta tuairiscithe, déanann an Chuideachta athbhreithniú ar shuim ghlanluacha a bogearraí chun a chinneadh cé acu atá nó nach bhfuil aon léiriú ar bhearnú ann. Má bhíonn aon táscaire den chineál sin ann, beidh na sócmhainní sin faoi réir athbhreithniú bearnaithe.

Is é atá san athbhreithniú bearnaithe comparáid idir suim ghlanluacha na sócmhainne agus a suim in-aisghabhála. Cinntear an tsuim in-aisghabhála agus an ceann is airde de luach cóir lúide costais diúscairthe na sócmhainní agus a luach úsáide. Ríomhtar luach úsáide trí shreafaí airgid infhála tuartha mar thoradh ar úsáid leanúnach na sócmhainne, lena n-áirítear iad siúd a eascraíonn as a diúscairt deiridh, a lascainiú ag ráta margadh-bhunaithe lascaine ar bhonn réamhchánach. Ba chóir go léireofaí measúnú margaidh reatha amluach an airgid sa ráta lascaine seo agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an tsócmhainn nach bhfuil meastacháin ar shreabhadh airgid sa todhchaí coigeartaithe ina leith.

Laghdaítear luach iompair na mbogearraí trí mhéid aon bhearnaithe agus aithnítear an caillteanas sin sa Ráiteas loncainm sa tréimhse airgeadais ina dtarlaíonn sé. Féadfar caillteanas bearnaithe aitheanta roimhe seo a chúlú i bpáirt nó ina iomláine sa chás go dtugtar le fios nach bhfuil an caillteanas bearnaithe ann a thuilleadh agus go bhfuil athrú sna meastacháin a úsáideadh chun méid in-aisghabhála na sócmhainne a chinneadh. Ní mhéadófar suim ghlanluacha na sócmhainne ach go dtí an méid a shroichfeadh sí mura n-aithneofaí an bearnú bunaidh.

4.12 Soláthairtí

Aithnítear soláthar sa chás gur ag an gCuideachta, mar gheall ar theagmhas san am atá thart, atá oibleagáid reatha dhlíthiúil nó inchiallaithe is féidir a mheas go hiontaofa agus sa chás gur dóigh go mbeidh eis-sreabhadh tairbhí geilleagracha ag teastáil chun an oibleagáid a chomhlíonadh.

Sa chás go bhfuil difear ábhartha i gceist, cinntear soláthairtí trí na sreafaí airgid ionchasacha amach anseo a lascainiú de réir ráta réamhchánach a léiríonn measúnuithe margaidh reatha ar an amluach airgid agus, nuair is cuí, ar na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an dliteanas.

4.13 Dliteanais theagmhasacha

Is dualgais fhéideartha iad dliteanais theagmhasacha a ndeimhneofar gur ann dóibh trí tharlú teagmhas neamhchinnte amach anseo nó dualgais reatha sa chás nach bhfuil aistriú tairbhe geilleagraí cinnte nó nach féidir meastachán iontaofa a dhéanamh air. Ní aithnítear dliteanais theagmhasacha ach nochтар iad sna nótaí leis na ráitis airgeadais ach amháin ná bhíonn an dóchúlacht go n-aistreofaí an tairbhe gheilleagrach fórbheag.

4 Beartais shuntasacha chuntasaíochta (ar lean)

4.14 Costais inaisíochta le GBCN

De réir alt 10 d'Acht CBSÉ 2014, soláthraíonn GBCN seirbhísí agus córais ghnó agus tacaíochta do CBSÉ mar aon le foireann a shannadh d'fheidhmeanna CBSÉ. Aithnítear costais inaisíochta le GBCN ar bhonn fabhráithe. Aisghabhann GBCN na speansais seo ó CBSÉ de réir costais. Tá tuilleadh eolais ar chostais inaisíochta le GBCN san áireamh i Nóta 8.1.

4.15 Príomhphearsanra bainistíochta

Rialaíonn Príomhoifigeach Feidhmiúcháin na Cuideachta agus an Bord an Chuideachta. Tá Príomhfheidhmeannach GBCN ina chomhalta ex officio den Bhord. Tá údarás agus freagracht ag Príomhoifigeach Feidhmiúcháin na Cuideachta agus ag an mBord as pleanáil, as stiúradh agus as rialú ghníomhaíochtaí CBSÉ agus, dá bhrí sin, is iad príomhphearsanra bainistíochta CBSÉ iad.

5. Ioncam úis

	2016 €000	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015 €000
Ús ar iasachtaí agus infháltais	3,498	1,172
Ioncam úis eile	-	106
	3,498	1,278

6. Speansas úis

	2016 €000	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015 €000
Ús ar mhaoiniú agus iasachtaí	490	591
Speansas úis eile	122	1
	612	592

7. Ioncam eile

	2016 €000	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015 €000
Táille bainistíochta na Scéime Ráthaíochta Creidmheasa	286	-

De bhua Comhaontú comhoibrithe dar dáta an 13 Deireadh Fómhair 2016 (an "Comhaontú Comhair") idir an tAire Post, Fiontar agus Nuálaíochta agus CBSÉ, ghlac CBSÉ leis an ról mar oibreoir agus bainisteoir na scéimeanna go léir arna gcruthú faoi na hAchtanna um Ráthaíocht Chreidmheasa 2012 agus 2016 thar ceann an Aire Post, Fiontar agus Nuálaíochta.

Faigheann CBSÉ táille ón Aire Post, Fiontar agus Nuálaíochta bunaithe ar aisghabháil na gcostas agus na speansas arna dtabhú ag CBSÉ chun na seirbhísí mar atá leagtha amach sa Chomhaontú Comhair a sholáthar. Ní dhéanann CBSÉ aon bhrabús ná caillteanas airgeadais chun na seirbhísí atá leagtha síos sa Chomhaontú Comhair a sholáthar.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

8. Speansais oibriúcháin

	2016 €000	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015 €000
Costais inaisíochta le GBCN (Feic Nóta 8.1)	3,847	3,672
Táillí an Bhoird (Feic Nóta 9)	95	74
Amúchadh (Feic Nóta 16)	88	71
Speansais eile	789	599
	4,819	4,416

Cuimsítear le speansais eile gach speansas eile a íocann an Chuideachta go díreach. Cuimsítear iontu sin go príomha costais mhargaíochta agus táillí dlí agus gairmiúla.

8.1 Costais inaisíochta le GBCN

	2016 €000	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015 €000
Costais foirne GBCN	1,917	1,847
Seirbhísí gnó	1,500	1,163
Táillí gairmiúla	290	356
Teicneolaíocht	107	254
Costais oibriúcháin eile	33	52
	3,847	3,672

Costais foirne GBCN

Níl aon fhostaithe ag an gCuideachta. Tá gach pearsanra fostaithe ag GBCN agus athghearrann an Chuideachta costais luach saothair na gcomhaltaí foirne atá ag obair go lánaimseartha le gnó CBSÉ. B'ionann meán-líon na bhfostaithe a bhí ag obair go díreach sa Chuideachta sa bhliain airgeadais agus dhá dhuine dhéag (2015: ochtar). Bhí cúig dhuine dhéag fostaithe go díreach sa Chuideachta ar dháta na tuairisce (2015: naonúr). Áiríodh le costais foirne GBCN luach saothair agus costais eile a bhaineann leis an bhfoireann, ar nós costais foirne sealadaí, costais earcaíochta agus costais oiliúna foirne, a bhaineann le comhaltaí foirne GBCN atá ag obair go díreach le CBSÉ.

Áirítear i gcostais foirne GBCN tuarastal an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin mar a mhionsonraítear thíos. Cinntear luach saothair an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin de réir ailt 7(2) agus 8 den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990.

8. Speansais oibriúcháin (ar lean)

8.1 Costais inaisíoctha le GBCN ar lean

Nicholas Ashmore (Príomhoifigeach Feidhmiúcháin)	2016	2015
Tuarastal bliantúil	250,000	250,000
Sochair inchánacha bhliantúla	24,548	23,154
	274,548	273,154

Níor íocadh aon íocaíocht maidir le feidhmíocht leis an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin i rith na bliana airgeadais, ná sa tréimhse roimhe sin, agus níl aon íocaíocht den sórt sin iníoctha ag deireadh na bliana airgeadais. Áirítear na méideanna a íocadh leis an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin sna costais inaisíoctha le GBCN.

Ní théann teidlíochtaí pinsin an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin thar na teidlíochtaí caighdeánacha i scéim eiseamláireach aoisliúntais le sochar sainithe na hearnála poiblí.

Seirbhísí gnó

Cuimsítear le costais seirbhísí gnó costais arna dtabhú sa bhliain airgeadais maidir leis an áitreabh atá á áitiú ag an gCuideachta agus costas seirbhísí tacaíochta arna soláthar ag GBCN.

9. Táillí boird agus speansais bhoird

Íoctar táille bhliantúil €15,750 le Stiúrthóirí áirithe, arna sonrú ag an Aire Airgeadais de réir Mheamram Comhlachais CBSÉ. Ní bhfuair na Stiúrthóirí aon sochair ná luach saothair eile, lena n-áirítear sochair scoir, mar thoradh ar a gcuid seirbhísí leis an gCuideachta.

	1 Eanáir 2016 go 31 Nollaig 2016	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015
Barbara Cotter	15,750	12,409
Tom McAleese	15,750	12,170
Rosheen McGuckian	15,750	11,991
AJ Noonan	15,750	12,409
Richard Pelly	15,750	12,409
Eilis Quinlan	15,750	12,409
	94,500	73,797

Ní bhfuair an Cathaoirleach ná an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin aon luach saothair i dtaca lena gcomhaltas ar an mBord. Ní bhfuair Ann Nolan, ceaptha ina ról mar Dhara hArd-Rúnaí ar an Roinn Airgeadais, aon luach saothair i dtaca lena comhaltas ar an mBord.

Déantar speansais cheadaithe a aisíoc le Stiúrthóirí ar bhonn deimhnithe. Baineann speansais le taisteal chun freastal ar chruinnithe in oifigí CBSÉ i mBaile Átha Cliath. I rith na bliana airgeadais, tabhaíodh €1,332 i speansais ar an iomlán i ndáil le Stiúrthóirí áirithe.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

9. Táillí boird agus speansais bhoird (ar lean)

Comhalta Boird	Taisteal €	Cóiríocht agus cothú €	2016 lomlán €	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015 lomlán €
Richard Pelly	1,332	-	1,332	1,231

Áirítear na speansais a íocadh leis na Stiúrthóirí i speansais eile i Nóta 8.

	1 Eanáir 2016 go 31 Nollaig 2016	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015
Táillí na Stiúrthóirí	94,500	73,797
Tuarastail agus sochair eile	274,548	334,811
Ranníocaíochtaí le scéimeanna scoir le sochar sainithe	35,500	43,982
Luach Saothair lomlán na Stiúrthóirí	404,548	452,590

10. Muirear cánach

Tá an Chuideachta díolmhaithe ó cháin chorparáide de bhua alt 23(1)(b) d'Acht CBSÉ 2014.

11. Airgead agus coibhéisí airgid

	2016 €000	2015 €000
Iarmhéid ag Citibank	21,544	5,643
Iarmhéid ag Banc Ceannais na hÉireann	-	114,999
	21,544	120,642

Tá €13.9 milliún den airgead tirim a bhí i seilbh na Cuideachta an 31 Nollaig 2016 fálaithe nó curtha ar leataobh le haghaidh na "Scéime Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta" agus níl sé ar fáil don Chuideachta i gcomhair iasachtú ar aghaidh ná aon ghníomhaíochtaí eile lasmuigh de théarmaí na scéime. Feic Nóta 17 chun tuilleadh faisnéise a fháil faoin Scéim sin.

12. Iasachtaí agus infháltais

	2016 €000	2015 €000
Iasachtaí d'iasachtóirí ar aghaidh a bhí dlíthe laistigh d'aon bhliain amháin	56,444	603
Iasachtaí d'iasachtóirí ar aghaidh a bhí dlíthe tar éis níos mó ná bliain amháin	600,000	235,000
	656,444	235,603

I Ráiteas na Cuideachta ar an Staid Airgeadais, cuirtear iasachtaí agus infháltais i láthair mar chinn reatha nó neamhreatha, de réir a gcuide aibíochta. Sa tréimhse roimhe sin cuireadh i láthair iad mar fhigiúr iomlán amháin.

12. Iasachtaí agus infháltais ar lean

Tá an deighilt idir na hiasachtaí d'iasachtóirí ar aghaidh idir iasachtaí urraithe agus neamhurraithe leagtha amach thíos:

	2016 €000	2015 €000
Urraithe	55,116	-
Neamhurraithe	601,328	235,603
	656,444	235,603

Ag deireadh na bliana airgeadais, bhí iasachtaí in eisiúint ag CBSÉ do sheacht gcinn d'iasachtóirí ar aghaidh (2015: dhá cheann). Is bainc iad trí cinn de na hiasachtóirí ar aghaidh sin (2015: dhá cheann), agus is soláthraithe airgid neamhbhainc iad ceithre iasachtóir ar aghaidh (2015: nialas). Is ionann téarmaí fanta iasachtaí na n-iasachtóirí ar aghaidh agus idir 1.5 agus 8.25 bliana agus gearrann CBSÉ ús ag Euribor sé mhí móide corrlach.

Measann an Chuideachta, ag deireadh gach bliana airgeadais, an bhfuil fianaise oibiachtúil ann go bhfuil na hiasachtaí iasachtóra ar aghaidh bearnaithe (feic Nóta 4.9). Tar éis measúnú bearnaithe ar na hiasachtaí amhail an 31 Nollaig 2016, chinn an Chuideachta nach raibh aon fhianaise ar bhearnú ann ag an dáta tuairiscithe. Ag deireadh na bliana airgeadais, bhí €251 milliún (2015: €516 milliún) ag an gCuideachta i dtiomantais iasachta nach raibh tarraingthe anuas.

13. Bainistíocht Riosca

Tá sé mar aidhm ag an gCuideachta a bheith feasach ar riosca agus a rioscaí a bhainistiú go gníomhach. Mar gheall ar na gníomhaíochtaí ríthábhachtacha a rinne an eagraíocht agus í a bheith ag brath ar a dea-cháil, leagtar béim láidir ar raon cuí rialuithe.

Tá sé mar aidhm ag CBSÉ rioscaí a bhainistiú ar bhealach eolasach agus réamhghníomhach, de réir a goile riosca, ar bhealach a fhágann go bhfuil an leibhéal riosca ag teacht leis an mbunghníomhaíocht ghnó agus go dtuigeann CBSÉ agus go bhfuil sí in ann tionchar riosca a bhainistiú nó a iompar má thagann sé chun críche.

Is iad na príomhchatagóirí rioscaí a shainaithníonn agus a bhainistíonn an Chuideachta ina cuid gnó laethúil agus a bhfuil de chumas aige an tionchar ba mhó a bheith ar ráitis airgeadais na Cuideachta, riosca creidmheasa, riosca leachtachta agus riosca margaidh.

Beartas agus Creat um Bainistíocht Riosca

Tá an Bord freagrach as an ngoile riosca a leagan síos agus as maoirseacht a dhéanamh ar ghníomhaíocht bainistíochta riosca agus í a threorú ar fud CBSÉ. Shainordaigh an Bord go gcomhtháthófaí agus go leabófaí bainistíocht riosca i dtionchar agus i gcultúr CBSÉ.

Tá an Coiste Iniúchta agus Riosca freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar fhorfheidhmiú Bheartas agus Chreat Bainistíochta Riosca CBSÉ. Déanann an Coiste Iniúchta agus Riosca iarracht a chinntiú go soláthraíonn samhail rialachais bainistíochta riosca CBSÉ leibhéil neamhspleáchais agus dúshláin atá iomchuí. Tuairiscíonn an Coiste Iniúchta agus Riosca don Bhord go neamhspleách.

Feidhmíonn Beartas agus Creat Bainistíocht Riosca CBSÉ de réir na bprionsabail a leagtar amach sa Chód Cleachtais maidir le Rialachas na gComhlachtaí Stáit 2009.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

13. Bainistíocht riosca ar lean

Braitheann CBSÉ ar na seirbhísí a chuireann GBCN ar fáil do ghnéithe áirithe den bhainistíocht riosca, eadhon:

- bainistíocht leanúnachas gnó;
- seirbhísí comhlíonta agus dlí;
- bainistíocht riosca creidmheasa contrapháirtí chun críocha bainistíocht airgid;
- seirbhísí iniúchta inmheánaigh.

An chéad líne chosanta:

Tá lucht bainistíochta CBSÉ freagrach as bainistíocht laethúil riosca agus as a chinntiú go mbíonn rialuithe dóthanacha i bhfeidhm agus ag feidhmiú i gceart. Tuairisceoidh an lucht bainistíochta maidir le bainistíocht riosca chuig an gCoiste Iniúchta agus Riosca. Seo a leanas na príomhchéimeanna a úsáidtear sa phróiseas um bainistíocht riosca:

- Na rioscaí ar fad a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar CBSÉ ag baint amach na gcuspóirí arna mbunú ag an mBord agus ag an lucht bainistíochta a shainithint, nó sin a chosc (ag cur aon teagmhais stairiúla/neasteagmhais a d'fhéadfadh baint amach na gcuspóirí sin a bhagairt san áireamh);
- I gcomhair gach riosca, tionchar tosaigh agus dóchúlacht a tharlaithe a chinneadh;
- I gcomhair gach riosca, a chinneadh cibé ar féidir glacadh leis an riosca nó an mbeidh gá é a aistriú, a laghdú nó a sheachaint;
- I gcomhair gach riosca, d'ainneoin a thionchair nó dhóchúlacht a tharlaithe, gníomhartha chun riosca a laghdú a chur san áireamh;
- Athbhreithniú ar an tionchar iarmharach/dóchúlacht tarlaithe agus go ríthábhachtach stádas an riosca i bhfianaise na ngníomhartha/rialuithe/maolaitheoirí curtha i bhfeidhm;
- Athbhreithniú agus monatóireacht a dhéanamh ar ghníomhartha maolaithe ar bhonn leanúnach.

An dara líne chosanta:

Tugann feidhm Riosca CBSÉ agus feidhm Comhlíonta GBCN, maidir le sainréimsí freagrachta, dúshlán agus forbhreathnú neamhspleách chun forfheidhmiú Bheartas agus Chreat Bainistíochta Riosca CBSÉ a chinntiú.

An tríú líne chosanta:

Is í an fheidhm Iniúchta Inmheánaigh an tríú líne chosanta agus soláthraíonn sí deimhniú neamhspleách, réasúnach, riosca-bhunaithe maidir le stóinseacht chóras bainistíochta riosca CBSÉ, maidir le rialachas agus dearadh agus éifeachtacht oibriúcháin thimpeallacht an rialaithe inmheánaigh.

13.1 Riosca creidmheasa

Is é riosca creidmheasa an riosca go dtabhófaí cailteanas airgeadais mar thoradh ar mhainneachtain nó imirce creidmheasa contrapháirtí chuig idirbheart áirithe. D'fhonn a príomhchuspóirí a bhaint amach agus a sainordú a chomhlíonadh, is gá do CBSÉ leibhéal áirithe de riosca creidmheasa a ghlacadh.

Mar phrionsabal bunúsach, déanfaidh CBSÉ iarracht é sin a dhéanamh ar bhealach stuama a ghlacann leis an íosleibhéal riosca creidmheasa chun a cuspóirí a bhaint amach, atá de réir Ráiteas CBSÉ ar Fhonn Riosca. Eascraíonn riosca creidmheasa as teipeadh féideartha iasachtóra ar aghaidh chun a dhualgais chonartha a chomhlíonadh leis an gCuideachta. Eascraíonn príomhriosca creidmheasa CBSÉ ó fheidhmíocht a hiasachtóirí ar aghaidh.

13. Bainistíocht riosca ar lean

13.1 Riosca creidmheasa ar lean

Is é riosca creidmheasa an riosca is tábhachtaí do ghnó na Cuideachta. Dá bhrí sin, bainistíonn an Chuideachta go cúramach a neamhchosaint ar riosca creidmheasa. Déantar tomhas, measúnú agus rialú ar riosca creidmheasa do gach idirbheart nó teagmhas creidmheasa a dhéanann an Chuideachta.

Déanann CBSÉ iarracht a neamhchosaint ar riosca creidmheasa a íoslaghdú trí thabhairt faoi phróiseas fairsing díchill chuí roimh aon chinntí iasachtaithe. Áirítear i bpróiseas um bainistíocht riosca creidmheasa na Cuideachta na nithe seo a leanas:

- measúnú cuimsitheach ar gach iasachtóir ar aghaidh ionchais, a bhainistíocht, chumas oibriúcháin, thaithí foscraíofa creidmheasa, fheidhmíocht airgeadais, bhainistíocht riosca, chórais, thairiscint táirge agus chuma aisíocaíochta;
- cuairteanna ar an suíomh agus cruinnithe duine le duine le bainistíocht;
- measúnú ar fheidhmíocht airgeadais an iasachtóra ar aghaidh ionchais trí thagairt don fhaisnéis atá ar fáil, lena n-áirítear cuntais iniúchta, cuntais bhainistíochta agus meastacháin airgeadais;
- dícheall cuí tráchtála neamhspleách i dtaca le soláthraithe maoinithe neamhbhainc;
- dícheall cuí dlíthiúil neamhspleách;
- anailís ar chumas aisíocaíochta iasachtóra ar aghaidh, lena n-áirítear léiriú soiléir agus réasúnach ar chumas iasachtóra ar aghaidh a dhualgais a shásamh agus fiacha CBSÉ a íoc ina n-iomláine;
- athbhreithniú riosca neamhspleách agus ceadú Cheannasaí Riosca CBSÉ le haghaidh gach iasachtóra ar aghaidh féideartha;
- comhthaobhacht imleor a fháil i dtaca le hiasachtaí (nuair is iomchuí), lena n-áirítear urrús de mhuirear seasta nó comhlúthach thar shócmhainní an iasachtóra ar aghaidh;
- tá gach cinneadh creidmheasa forchoimeádta don Bhord, nó do choistí iomchuí an Bhoird;
- monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach ar áiseanna creidmheasa;
- athbhreithniú rialta ar chomhlíonadh na gcúnant agus na ngealltanas gabháiltais faoi seach, agus aon téarmaí agus coinníollacha arna gcur i bhfeidhm ag CBSÉ;
- próiseas athbhreithnithe foirmiúil ar iasachtóir ar aghaidh a chuirtear i gcrích ar bhonn bliantúil, ar a laghad, maidir le gach iasachtóir ar aghaidh faofa;
- measúnú ar riachtanais cúlbhannaí i gcomhthéacs roinnt tosca lena n-áirítear láidreacht airgeadais an iasachtóra ar aghaidh.

Is ionann an uas-neamhchosaint ar riosca creidmheasa do shócmhainní airgeadais ag a bhfuil riosca creidmheasa amhail an 31 Nollaig 2016 agus €928.9 milliún (2015: €872.2 milliún). Cuirtear an uas-neamhchosaint sin ar riosca creidmheasa i láthair trí aicme na hionstraime airgeadais thíos agus áirítear leis freisin tiomantais iasachta na Cuideachta ag deireadh na bliana airgeadais:

	2016 €000	2015 €000
Iasachtaí agus infháltais	656,444	235,603
Airgead agus coibhéisí airgid	21,544	120,642
	677,988	356,245
Tiomantais iasachta	251,000	516,000
	928,988	872,245

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

13. Bainistíocht riosca ar lean

13.1 Riosca creidmheasa ar lean

Leagtar amach sa tábla thíos cáilíocht chreidmheasa shócmhainní airgeadais na Cuideachta. Tá an anailís bunaithe ar rátálacha Standard & Poor nuair is infheidhmithe.

	2016 €000	2015 €000
AAA	-	114,999
A+	21,544	-
A	-	5,643
BBB- go BB+	601,328	235,603
Gan rátáil	55,116	-
	677,988	356,245

13.2 Riosca leachtachta

Is ionann riosca leachtachta agus an riosca a bhaineann le neamhábaltacht na Cuideachta gach ceann dá hoibleagáidí airgeadais a chomhlíonadh mar agus nuair a bhíonn siad dlite. Is é sin an riosca caillteanais a eascraíonn as cas nach mbeidh dóthain airgid ann chun oibríochtaí laethúla a mhaoiniú.

Áirítear le próiseas bainistíochta riosca leachtachta na Cuideachta:

- Cloí le Beartas Bainistíochta Riosca Leachtachta agus Margaidh CBSÉ agus teorainneacha gaolmhara;
- Bainistíocht maoinithe laethúil, lena n-áirítear monatóireacht ar shreafaí ionchais airgid amach anseo, e.g. ceangaltais iasachta amach anseo, chun a chinntiú go bhféadtar riachtanais a chomhlíonadh de réir mar a bhíonn siad dlite.
- Bainistíocht sócmhainní agus dliteanas trí mhonatóireacht a dhéanamh ar an bpróifíl aibíochta laistigh de Ráiteas na Cuideachta ar an Staid Airgeadais chun a chinntiú go gcoimeádtar acmhainní leordhóthanacha airgid agus/nó go mbunaítear maoiniú i gcásanna gur dócha go dtarlóidh mí-oiriúnuithe, rud a íoslaghdóidh tionchar an eis-sreafa leachtachta.
- A riosca leachtachta a bhainistiú trí phróifíl aibíochta a sócmhainní agus dliteanais a ailíniú, a mhéad agus is indéanta, chun riosca athmhaoinithe a dhíbirt a mhéad agus is féidir. Faigheann CBSÉ maoiniú fadtéarma ar ráta comhlúthach óna maoinitheoirí, agus nuair is féidir cuireann sí struchtúir ar éirim agus ar sceideal aisíocaíochta a hiasachtaí chun an phróifíl aibíochta mhaoinithe sin a léiriú.
- Maolán leachtachta airgid a chothabháil le dul i ngleic le haon riachtanais leachtachta ghearrthéarma a thiocfadh chun cinn.

Tá achoimre sa tábla thíos ar uainiú na n-aisíocaíochtaí conarthachta atá dlite ag an gCuideachta. Cuirtear na méideanna i láthair anseo go gan lascaine. Áirítear dliteanais eile de €14.3 milliún (2015: €428k) (Feic Nóta 17) ann freisin. Cuimsítear i méideanna inaisíochta "tráth nach déanaí ná 1 bhliain amháin" ús fabhraithe agus dliteanais eile, cuimsítear i méideanna iníochta "níos mó ná 1 bhliain amháin" aisíocaíochtaí ar phríomhíasachtaí le maoinitheoirí.

13. Bainistíocht riosca ar lean

13.2 Riosca leachtachta ar lean

	Tráth nach déanaí ná 1 bhliain amháin €000	1-5 bliana €000	Os cionn 5 bliana €000	Iomlán €000
2016				
Aisíocaíochtaí dlite	14,461	349,103	310,897	674,461
2015				
Aisíocaíochtaí dlite	576	91,026	258,974	350,576

13.3 (a) Riosca margaidh

Is é atá i gceist le riosca margaidh an riosca go luaineoidh luach cóir nó sreafaí airgid amach anseo ionstraime airgeadais de bharr athruithe ar phraghsanna an mhargaidh. Tá riosca margaidh comhdhéanta de dhá chineál riosca: riosca ráta úis agus riosca airgeadra. Eascraíonn rioscaí margaidh ó shuíomhanna oscailte i dtáirgí ráta úis nó airgeadra, atá neamhchosanta ar ghluaiseachtaí ginearálta agus sonracha margaidh, agus ar athruithe ar leibhéal luaineachta rátaí úis. Bainistíonn CBSÉ a riosca margaidh de réir Bheartas um Bainistíocht Riosca Leachtachta agus Margaidh CBSÉ agus teorainneacha gaolmhara.

Riosca ráta úis

Tá an Chuideachta neamhchosanta ar riosca ráta úis ar a cuid iasachtaí agus infháltais agus ar a hairgead agus coibhéisí airgid. Nuair is féidir, léiríonn áiseanna iasachtaithe CBSÉ próifíl riosca ráta úis na gcomhaontuithe iasachtaithe bunúsacha d'fhonn eachtraí neamhréirí ráta úis ábhartha a íoslaghdú. Aithneoidh agus déanfaidh CBSÉ monatóireacht agus bainistiú ar aon riosca iarmharach.

Mar gheall go bhfuil próifíl riosca reatha CBSÉ do mhaoiniú agus iasachtú ar aghaidh ar bhonn ráta comhlúthach sé mhí, áfach, tá a neamhchosaint ar riosca ráta úis teoranta. Seach-chuirtear go mór aon mhíréirí a eascraíonn mar go n-athshocraítear rátaí úis. I gcás míréirí athshocraithe mór nó i gcás nach ionann bunúis na socrúithe, lorgóidh CBSÉ na seasaimh sin a fhálú.

Leagtar amach thíos na méideanna atá neamhchosanta ar riosca ráta úis amhail an 31 Nollaig 2016:

	2016 €000	2015 €000
Sócmhainní Airgeadais		
Airgead agus coibhéisí airgid	21,544	120,642
Iasachtaí agus infháltais	656,444	235,603
	677,988	356,245
Dlíteanais airgeadais		
Maoiniú agus iasachtaí	660,122	350,148

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

13. Bainistíocht riosca ar lean

13.3 (a) Riosca margaidh ar lean

Riosca airgeadra

Níl CBSÉ neamhchosanta go díreach ar riosca airgeadra, mar go ndéantar a gníomhaíochtaí maoinithe agus iasachta ar fad in euro.

13.3 (b) Tomhas riosca margaidh

Íogaireacht riosca ráta úis

Ní gá go léiríonn eolas a sholáthraítear san anailís íogaireachta an t-athrú iarbhir ar luach cóir a thabhdh an Chuideachta faoi ghnáthchoinníollacha margaidh mar, de bharr teorainneacha praiticiúla, coimeádtar gach athróg, seachas an toisc shonrach riosca margaidh, seasmhach.

Léirítear sa tábla seo a leanas an íogaireacht ráta úis a eascraíonn as méadú nó laghdú de 50 bonnphointe ar an ráta úis. Tomhaistear an riosca mar thionchar an ghlanluacha reatha, ar shreafaí airgid na n-iasachtaí infhaighte agus iníoctha mar thoradh ar an athrú sin ar rátaí úis. Tá na rátaí úis leagtha síos amhail an 31 Nollaig 2016.

Anailís Íogaireachta Ráta Úis – bogadh 50bp

	+50bp €000	-50bp €000
2016		
Glantionchar ar shreabhadh airgid	(520)	779
2015		
Glantionchar ar shreabhadh airgid	225	(659)

Níl na híogaireachtaí ráta úis siméadrach mar gheall ar roinnt tosca, lena n-áirítear próifíl aibíochta na punainne agus dátaí íocaíochta úis na n-iasachtaí. Bainistítear próifíl aibíochta na punainne go gníomhach agus athróidh sí le himeacht aimsire.

13.4 Bainistíocht caipitil

Níl an Chuideachta faoi réir riachtanais chaipitil arna gcur i bhfeidhm go seachtrach. Tá an Chuideachta tiomanta do chinntiú go bhfuil dóthain caipiteal aici mar go bhfuil riosca ann nach mbeadh an Chuideachta in ann aon chaillteanais chreidmheasa féideartha a iompar mar gheall ar bhainistíocht mhíchui ar a caipiteal. Is ionann scairchaipiteal íoctha CBSÉ amhail an 31 Nollaig 2016 agus €10 milliún, a chuir scairshealbhóir aonair CBSÉ, an tAire Airgeadais, ar fáil. Anuas air sin, bhí caipiteal inghlaoite €240 milliún ar fáil do CBSÉ ar féidir léi a ghlaoh dá lánrogha ón Aire Airgeadais, arna fhoráil in Acht CBSÉ 2014. I rith mhí na Nollag 2016, dúirt an Chuideachta leis an Aire Airgeadais go raibh sí ag iarraidh ar an Aire Airgeadais suibscríobh i gcomhair luach €25 milliún de chaipiteal cothromais breise. Shuibscríobh an tAire Airgeadais i gcomhair scaireanna breise arbh fhiú €25 milliún iad i mí Feabhra 2017 (feic Nóta 25).

Áirítear le próiseas um bainistiú riosca caipitil na Cuideachta cloí leis na riachtanais faoi leordhóthanacht caipitil i Ráiteas CBSÉ ar Fhonn Riosca lena chinntiú go mbíonn dóthain caipiteal aici chun aon chaillteanais fhéideartha a iompar. Déanann an Bord athbhreithniú ar an leorgacht chaipitil mar chuid dá athbhreithniú rialta ar thuairisciú riosca ag gach cruinniú sceidealaithe den Bhord.

13. Bainistíocht riosca ar lean

13.5 An Scéim Ráthaíochta Creidmheasa

Ar an 13 Deireadh Fómhair 2016, ghlac CBSÉ an ról mar oibreoir agus bainisteoir na scéimeanna go léir arna gcruthú faoi na hAchtanna um Ráthaíocht Chreidmheasa 2012 agus 2016 thar ceann an Aire Post, Fiontar agus Nuálaíochta. Níl aon neamhchosaint ar riosca creidmheasa ag CBSÉ i ndáil leis na ráthaíochtaí creidmheasa arna n-eisiúint faoi na Scéimeanna seo. Is ról riaracháin amháin atá ag CBSÉ, agus bainistíonn CBSÉ an riosca oibriúcháin a eascraíonn as próiseáil na n-íocaíochtaí agus na n-éileamh faoina próisis agus nósanna imeachta inmheánacha.

13.6 Riosca comhchruinnithe

Is é is riosca comhchruinnithe ann an riosca go nochtfaí an Chuideachta le haon neamhchosaint nó grúpa neamhchosaintí a bhfuil sé de chumas acu bheith ina gcúis le caillteanais sách mór chun cumas na Cuideachta le leanúint ag feidhmiú mar ghnóthas leantach a bhagairt.

Bainistíonn an Chuideachta an riosca sin trí chloí leis na teorainneacha arna leagan amach sa Ráiteas ar Fhonn Riosca a d'fhaomh an Bord agus atá faoi réir athbhreithniú rialta an Bhoird. Sainmhínítear sa Ráiteas ar Fhonn Riosca na huasmhéideanna áiseanna creidmheasa a thiomáinfear do chatagóirí áirithe iasachtóra, i dtéarmaí iomlána agus go coibhneasach le háiseanna creidmheasa tiomanta foriomlána CBSÉ. Téitear i ngleic sa Ráiteas ar Fhonn Riosca chomh maith leis an riosca comhchruinnithe i measc mhaoinitheoirí CBSÉ tríd an uas-chomhchruinniú ceadaithe i dtéarmaí neamhchosaint le haon mhaoinitheoir amháin a shainmhíniú.

Tá sé i gceist go gcinnteofaí leis na bearta seo go bhfuil punann fhoriomlán na próifíle riosca sách éagsúil, agus nach bhfuil an iomarca neamhchosanta ar aon chomhchruinniú riosca inti.

Tá príomh-chomhchruinniú tíreolaíoch shócmhainní riosca na Cuideachta in Éirinn, agus baineann príomh-chomhchruinniú earnála an riosca le hinstiúidí airgeadais agus neamhairgeadais, a eascraíonn as a sainordú reachtúil chun creidmheas a chur ar fáil d'aonáin agus do dhaoine sa Stát, arna leagan amach in Acht CBSÉ 2014. Is ionann neamhchosaint riosca comhchruinnithe tíreolaíoch na Cuideachta óna cuid iasachtaí agus infháltais agus €656.4 milliún (2015: €235.6m).

Tá príomh-chomhchruinniú dliteanais na Cuideachta le maoinitheoirí Éireannacha agus Eorpacha.

14. Luach cóir sócmhainní agus dliteanais airgeadais

(a) Luach iompair i gcomparáid le luach cóir

Déantar achoimre sa tábla thíos ar shuimeanna glanluacha agus ar luachanna córa na sócmhainní agus na ndliteanas airgeadais nach gcuirtear i láthair ar Ráiteas na Cuideachta ar an Staid Airgeadais ag a luach cóir. Ní thomhaistear ceann ar bith de na sócmhainní ná dliteanais i Ráiteas na Cuideachta maidir leis an Staid Airgeadais ag luach cóir.

Leibhéal 1 – sócmhainní agus dliteanais airgeadais arna dtomhas le praghsanna luaite margaidh (neamhchoigeartaithe).

Leibhéal 2 – sócmhainní agus dliteanais airgeadais arna dtomhas le teicnící luachála ina n-úsáidtear sonraí margaidh inbhraite.

Leibhéal 3 – sócmhainní agus dliteanais airgeadais arna dtomhas le teicnící luachála ina n-úsáidtear sonraí margaidh dobhraite.

Tomhaistear luachanna cóir na n-ionstraimí airgeadais de réir an ordlathais luacha chóir seo a leanas:

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

14. Luach cóir sócmhainní agus dliteanais airgeadais ar lean

(a) Luach iompair i gcomparáid le luach cóir ar lean

2016 Sócmhainní Airgeadais	Luach iompair €000	Leibhéal 1 €000	Leibhéal 2 €000	Leibhéal 3 €000	Luach cóir €000
Airgead agus coibhéisí airgid	21,544	21,544	-	-	21,544
Iasachtaí agus infháltais	656,444	-	656,444	-	656,444

2015 Sócmhainní Airgeadais	Luach iompair €000	Leibhéal 1 €000	Leibhéal 2 €000	Leibhéal 3 €000	Luach cóir €000
Airgead agus coibhéisí airgid	120,642	120,642	-	-	120,642
Iasachtaí agus infháltais	235,603	-	235,603	-	235,603

2016 Dlíteanais airgeadais	Luach iompair €000	Leibhéal 1 €000	Leibhéal 2 €000	Leibhéal 3 €000	Luach cóir €000
Maoiniú agus iasachtaí	660,122	-	660,122	-	660,122

2015 Dlíteanais airgeadais	Luach iompair €000	Leibhéal 1 €000	Leibhéal 2 €000	Leibhéal 3 €000	Luach cóir €000
Maoiniú agus iasachtaí	350,148	-	350,148	-	350,148

(b) Prionsabail tomhais an luacha chóir

i) Airgead agus coibhéisí airgid

Tá luach cóir na n-ionstraimí airgeadais seo cothrom lena luach iompair de bharr go bhfuil na hionstraimí seo in-aisíoctha ar éileamh agus gearrthéarmach i gcineál.

(ii) Iasachtaí agus infháltais agus maoiniú agus iasachtaí

Tá luach cóir na n-ionstraimí airgeadais seo cothrom lena luach iompair de bharr chuspóir/chineál sainmhínithe na n-áiseanna seo. Tá an luach iompair ag costas amúchta.

15. Infháltais eile

	2016 €000	2015 €000
Aisíocaíochtaí dlite	25	96
Táille bainistíochta atá dlite ar an Scéim Ráthaíochta Creidmheasa (Feic Nóta 7)	286	-
	311	96

Baineann aisíocaíochtaí dlite le speansais a thabhaigh an Chuideachta agus a d'íoc sí trí athbhreithnithe ar dhícheall cuí a dhéanamh ar na hiasachtóirí ar aghaidh nach mór don iasachtóir ar aghaidh a íoc ar ais leis an gCuideachta.

16. Sócmhainní doláimhsithe

	Costas €000	Amúchadh carntha €000	Glanluach de réir na leabhar €000
2016			
larmhéid tosaigh an 1 Eanáir 2016	576	(71)	505
Fáltais i rith na bliana airgeadais	368	-	368
Amúchadh don bhliain airgeadais	-	(88)	(88)
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2016	944	(159)	785

	Costas €000	Amúchadh carntha €000	Glanluach de réir na leabhar €000
2015			
Ag tús na tréimhse	-	-	-
Fáltais i rith na tréimhse airgeadais	576	-	576
Amúchadh don tréimhse airgeadais	-	(71)	(71)
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2015	576	(71)	505

Baineann sócmhainní doláimhsithe le bogearraí TF a cheannaigh an Chuideachta i rith na bliana airgeadais. Áirítear amúchadh a gearradh i rith na bliana airgeadais i speansais oibriúcháin sa Ráiteas loncain. Bhí sócmhainní dar luach €506,000 á bhforbairt ag deireadh na bliana airgeadais agus, dá bhrí sin, ní raibh amúchadh curtha ar bun ar na sócmhainní sin.

Níor tabhaíodh aon chailiteanais bhearnaithe ar na sócmhainní bogearraí i rith na bliana airgeadais.

17. Dliteanais eile

	2016 €000	2015 €000
Iníochta leis an Aire Talmhaíochta, Bia agus Mara	13,914	-
Méideanna atá dlite do GBCN	214	351
Dliteanais eile	203	61
Cáin dlite	8	16
	14,339	428

Faoi chomhaontú idir an tAire Talmhaíochta, Bia agus Mara agus CBSÉ dar dáta an 20 Nollaig 2016 (an "Comhaontú Comhair Talmhaíochta") thug an tAire Talmhaíochta, Bia agus Mara airgead do CBSÉ le húsáid sa Scéim Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta (an "Scéim") chun tacú le GBManna in earnáil na talmhaíochta in Éirinn. Beidh cistí nach n-úsáidfear i rith shaolré na Scéime inaisíochta don Aire Talmhaíochta, Bia agus Mara. Níor úsáideadh aon chistí amhail an 31 Nollaig 2016 toisc nár seoladh an Scéim go dtí an 31 Eanáir 2017.

Léiríonn an tsuim don cháin dlite an ÍMAT a bhí iníochta leis na Coimisinéirí loncain ag deireadh na bliana airgeadais.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

18. Maoiniú agus iasachtaí

	2016 €000	2015 €000
Maoiniú agus iasachtaí infóicta laistigh de bhliain amháin	122	148
Maoiniú agus iasachtaí infóicta tar éis níos mó ná bliain amháin	660,000	350,000
	660,122	350,148

I Ráiteas na Cuideachta ar an Staid Airgeadais, cuireadh maoiniú agus iasachtaí i láthair mar chinn reatha nó neamhreatha, de réir a gcuid aibíochta. Sa tréimhse roimhe sin cuireadh i láthair iad mar fhiúir iomlán amháin.

Ráthaigh an tAire Airgeadais na hiasachtaí maoinithe seo, cé is moite de mhaoiniú arna sholáthar ag an gCiste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn ("CISÉ"), arna bhforáil faoi alt 18 d'Acht CBSÉ 2014.

Bhí iasachtaí dlite ag CBSÉ le cúig mhaoinitheoir ag deireadh na bliana airgeadais (2015: dhá mhaoinitheoir). Is institiúidí airgeadais Eorpacha iad trí cinn de na maoinitheoirí sin agus is aonáin Rialtais Éireann iad an dá cheann eile. Is ionann téarmaí fanta na n-iasachtaí seo agus idir trí agus naoi mbliana agus tabhaíonn CBSÉ ús ag Euribor sé mhí móide corrlach. I gcás fiachais níos faide ná cúig bliana, is meascán d'aisíocaíochtaí bunairgid leathbhliantúla agus cnap-aisíocaíochtaí iad na haisíocaíochtaí ag brath ar théarmaí an chomhaontaithe maoinithe is infheidhme.

Áirítear le Maoiniú agus Iasachtaí na Cuideachta iasacht €25 milliún a tharraing an Chuideachta anuas i rith na bliana óna saoráid iasachta €240 milliún le CISÉ. Is féidir leis an Aire Airgeadais an iasacht sin, agus farasbarr na saoráide, a thiontú ina scairchaipiteal sa Chuideachta. Bheadh gá don Chuideachta scaireanna a eisiúint don Aire Airgeadais i suim a bheadh cothrom leis an iasacht a bheadh á tiontú.

Ag deireadh na bliana airgeadais, bhí €580 milliún (2015: €440m) ag an gcuideachta i saoráidí maoinithe nach raibh tarraingthe anuas.

19. Anailís aibíochta ar shócmhainní agus ar dhliteanais

Léirítear sa tábla thíos miondealú na sócmhainní agus na ndlíteanas sin ina bhfuil gné neamhreatha a bhfuil ceart conartha aici le haisghabháil nó le socrú níos mó ná 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe. Léiríonn méideanna reatha na méideanna sin a bhfuiltear ag súil le haisghabháil nó le socrú laistigh de 12 mhí le haghaidh gach sócmhainne agus dliteanais.

2016	Reatha €000	Neamhreatha €000	Iomlán €000
Sócmhainní Airgeadais			
Iasachtaí agus infháltais	56,444	600,000	656,444
Dlíteanais airgeadais			
Maoiniú agus iasachtaí	122	660,000	660,122
2015	Reatha €000	Neamhreatha €000	Iomlán €000
Sócmhainní Airgeadais			
Iasachtaí agus infháltais	603	235,000	235,603
Dlíteanais airgeadais			
Maoiniú agus iasachtaí	148	350,000	350,148

Tugtar tuilleadh sonraí i Nóta 13.2 maidir le hamscála tuartha shocrú an mhaoinithe agus na n-iasachtaí sin atá dlite lena aisíoc níos mó ná 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe.

20. Luach saothair iniúchá

	1 Eanáir 2016 go 31 Nollaig 2016 €000	12 Meán Fómhair 2014 go 31 Nollaig 2015 €000
Iniúchadh ar ráitis airgeadais	27	27

Ní thugann an tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste (mar iniúcháir seachtrach) aon ráthaíocht, comhairle chánach ná aon seirbhísí neamhiniúchta eile do CBSÉ.

21. Gnáthscair

2016	Scair- chaipiteal €000	Cúlchistí €000	Iomlán €000
larmhéid tosaigh an 1 Eanáir 2016	10,000	(3,730)	6,270
Caillteanas don bhliain airgeadais	-	(1,647)	(1,647)
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2016	10,000	(5,377)	4,623

2015	Scair- chaipiteal €000	Cúlchistí €000	Iomlán €000
Ag tús na tréimhse	-	-	-
Scairchaipiteal arna eisiúint i rith na tréimhse airgeadais	10,000	-	10,000
Caillteanas don tréimhse airgeadais	-	(3,730)	(3,730)
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2015	10,000	(3,730)	6,270

Is ionann scairchaipiteal údaraithe na Cuideachta agus €250,000,000 arna roinnt ina 250,000,000 scair de luach €1.00 an ceann. De réir alt 11 d'Acht CBSÉ 2014, féadfar scairchaipiteal údaraithe na Cuideachta a mhéadú chuig méid eile, suas le huasmhéid €1,000,000,000 de réir mar a chinneadh an tAire Airgeadais é de réir ordú ó am go ham. Amhail an 31 Nollaig 2016, shuibscríobh an tAire Airgeadais le haghaidh 10,000,000 de scaireanna údaraithe na Cuideachta, agus eisíodh dó iad.

22. Dlíteanais theagmhasacha

Ní raibh aon dlíteanais theagmhasacha ag an gCuideachta ag an dáta tuairiscithe a d'éileodh nochtheadh sna ráitis airgeadais.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

23. Nochtadh Páirtithe Gaolmhara

23.1 Páirtithe gaolmhara

An tAire Airgeadais

Is leis an Aire Airgeadais amháin scairchaipiteal eisithe CBSÉ. Féadfar scairchaipiteal údaráithe na Cuideachta a mhéadú chuig méid eile, suas le huasmhéid €1,000,000,000, de réir mar a chinneadh an tAire Airgeadais é de réir ordú ó am go ham de bhun alt 11 d'Acht CBSÉ 2014.

GBCN

Tugann GBCN seirbhísí foirne agus tacaíochta gnó do CBSÉ. Gearrtar na táillí a thabhaíonn GBCN ar CBSÉ, de réir théarmaí an Chomhaontaithe Leibhéal Seirbhíse idir CBSÉ agus GBCN. Ina theannta sin, soláthraíonn GBCN foinse maoinithe do CBSÉ.

Aonáin eile faoi riail an Rialtais

Is páirtithe gaolmhara de CBSÉ iad an Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn ("CISÉ"), Banc Ceannais na hÉireann, Bainc-Aontas Éireann PLC agus an Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní ("GNBS") mar go bhfuil gach ceann faoi riail an Aire Airgeadais.

Airí agus Ranna Rialtais

Is páirtithe gaolmhara de CBSÉ iad an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara agus an Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta, agus a gcuid Airí faoi seach, mar go bhfuil an dá Roinn sin faoi riail Stát na hÉireann agus is é an Stát úinéir na Cuideachta sa deireadh thiar.

Príomhphearsanra bainistíochta

Rialaíonn Príomhoifigeach Feidhmiúcháin na Cuideachta agus an Bord an Chuideachta. Tá Príomhfheidhmeannach GBCN ina chomhalta ex officio den Bhord. Tá údarás agus freagracht ag Príomhoifigeach Feidhmiúcháin CBSÉ agus ag an mBord as pleanáil, as stiúradh agus as rialú gníomhaíochta CBSÉ agus, dá bhrí sin, is príomhphearsanra bainistíochta i CBSÉ iad. Nochtar méideanna a íoctar le príomhphearsanra bainistíochta i Nótaí 8 agus 9.

23.2 Idirbhearta agus iarmhéideanna le páirtithe gaolmhara

Áis Iasachta CISÉ

Tharraing an Chuideachta €25 milliún anuas (2015: Nialas) óna saoráid iasachta ar fiú €240 milliún í (2015: €240 milliún) le CISÉ i rith na bliana airgeadais. Tá méid iomlán na hiasachta sin fós le híoc ag deireadh na bliana airgeadais agus áirítear é sna figiúirí maoinithe agus iasachtaithe sa Ráiteas ar an Staid Airgeadais.

Athmhuirear GBCN

Tabhaíonn GBCN costais as reáchtáil CBSÉ, costais a athghearrann siad ar an gCuideachta. B'ionann iomlán na gcostas sin don bhliain airgeadais agus €3.8 milliún (2015: €3.7 milliún). Nochtar i Nóta 8 tuilleadh sonraí ar na costais sin. Tá €0.2 milliún (2015: €0.4 milliún) infíochta le GBCN ag deireadh na bliana airgeadais.

Bogearraí arna bhforbairt ag GBCN

Cheannaigh CBSÉ bogearraí arna bhforbairt go himmheánach ag GBCN ar chostas €0.4 milliún (2015: €0.5 milliún) i rith na tréimhse airgeadais. Baineann €47,000 (2015: €47,000) den €0.2 milliún infíochta le GBCN ag deireadh na bliana airgeadais le ceannach bogearraí.

23. Nochtadh Páirtithe Gaolmhara ar lean

23.2 Idirbhearta agus iarmhéideanna le páirtithe gaolmhara ar lean

Saoráid Iasachta GBCN

I rith na bliana airgeadais, chuaigh an Chuideachta isteach i gclár nótaí iasachta arbh fhiú €250 milliún é le GBCN. D'eisigh an Chuideachta luach €85 milliún de nótaí iasachta do GBCN i rith na bliana airgeadais. Tá aisíocaíocht na nótaí iasachta sin le GBCN fós le hóc ag deireadh na bliana airgeadais agus áirítear é sna figiúirí maoinithe agus iasachtaithe sa Ráiteas ar an Staid Airgeadais.

An Scéim Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta

Fuair an Chuideachta maoiniú dar luach €13.9 billiún ón Aire Talmhaíochta i rith na bliana airgeadais maidir leis an Scéim Iasachta um Thacaíocht Sreabhadh Airgid i gcomhair Talmhaíochta a sheol an Chuideachta leis an Aire Talmhaíochta an 31 Eanáir 2017. Feic Nóta 17 chun tuilleadh sonraí a fháil faoin scéim agus maidir leis an maoiniú a fuarthas ag deireadh na bliana airgeadais.

Scéimeanna Ráthaíochta Creidmheasa

I rith na bliana airgeadais d'fhabhraigh an Chuideachta luach €0.29 milliún (2015: Nialas) d'ioncam ó tháillí as a ról i riar na Scéimeanna a cruthaíodh faoi na hAchtanna um Ráthaíocht Creidmheasa 2012 agus 2016 thar ceann an Aire Post, Fiontar agus Nuálaíochta. Bhí méid iomlán an ioncaim sin infhaighte ag an gCuideachta ag deireadh na bliana airgeadais. Feic Tuarascáil na Stiúrthóirí agus Nóta 7 chun tuilleadh faisnéise a fháil maidir le ról CBSÉ sna scéimeanna sin.

Cuntas Bhanc Ceannais na hÉireann

Ag deireadh na bliana airgeadais, ní raibh aon airgead ag an gCuideachta (2015: €114.9 milliún) i mBanc Ceannais na hÉireann. Mar sin féin, bhí €8,000 (2015: €1,000) d'ús iníoctha ag an gCuideachta le Banc Ceannais na hÉireann.

Bainc-Aontas Éireann, cpt

D'eisigh an Chuideachta iasachtaí do Bhainc-Aontas Éireann, cpt i rith na tréimhse airgeadais chun críche iasachtaí ar aghaidh do GBManna Éireannacha. Bhí na hiasachtaí sin fós dlite ag deireadh na bliana airgeadais agus áirítear iad i bhfigiúr na n-iasachtaí agus infháltas sa Ráiteas ar an Staid Airgeadais.

Cíos GNBS

I rith na bliana airgeadais, thabhaigh an Chuideachta costais €43,000 (2015: Nialas) atá iníoctha le GNBS as úsáid spás oifige. Áiríodh an tsuim sin i speansais oibriúcháin agus tá sé iníoctha ag deireadh na bliana airgeadais.

24. Nochtadh leasa

Is comhlacht forordaithe poiblí í CBSÉ chun críocha na nAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001. Tá ceanglais maidir le nochtadh leasa freisin ar Stiúrthóirí faoi Acht na gCuideachtaí, 2014, faoi Bhunreacht na Cuideachta agus faoin gCód. Tá nósanna imeachta i bhfeidhm ag CBSÉ chun cuidiú le Stiúrthóirí agus le comhaltaí foirne a n-oibleagáidí maidir le nochtadh leasa a chomhlíonadh i rith na tréimhse arna hathbheithniú.

25. Teagmhais tar éis dheireadh na tréimhse tuairiscithe

I mí Feabhra 2017, shuibscríobh an tAire Airgeadais, trí thiontú na hiasachta €25 milliún ó CISE, chun scairchaipiteal breise €25 milliún a fháil sa Chuideachta.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

26. Aistriú go dtí FRS 102

Is iad seo an chéad tacar de ráitis airgeadais CBSÉ arna n-ullmhú de réir FRS 102. Seachas sócmhainní seasta agus reatha a chur i láthair sa Ráiteas ar an Staid Airgeadais, níor theastaigh aon choigeartú ábhartha eile chun FRS 102 a ghlacadh.

27. Ceadú na ráiteas airgeadais

D'fhormheas na Stiúrthóirí na ráitis airgeadais an 12 Aibreán 2017.

An chuideachta agus faisnéis eile

Stiúrthóirí

Conor O'Kelly (*An Cathaoirleach*)

Nicholas Ashmore (*An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin*)

Barbara Cotter

Tom McAleese

Rosheen McGuckian

Ann Nolan

AJ Noonan

Richard Pelly

Eilis Quinlan

Rúnaí na Cuideachta

Damien Mulholland

Oifig Chláraithe

Foirgneamh an Stáitchiste

Sráid na Canálach Móire

Baile Átha Cliath 2

D02 XN96

Baincéirí

Citibank

1 Cé an Phoirt Thuaidh

Baile Átha Cliath 1

D01 T8Y1

Banc Ceannais na hÉireann

Sráid an Dáma

Baile Átha Cliath 2

D02 P656

Iniúcháir

Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

3A Sráid an Mhéara Uachtarach

Baile Átha Cliath 1

D01 WP44

Uimhir Chláraithe na Cuideachta

549539

